

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Nízkoprahové **zařízení** pro **děti** a mládež na
Vltavotýnsku

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **SOCIÁLNÍ POLITIKA A SOCIÁLNÍ PRÁCE**

Autor: Lucie Hrehová

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Renata Švestková, Ph.D.

České Budějovice 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež na Vltavotýnsku** jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 23. 4. 2023

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce paní Mgr. Ing. Renatě Švestkové, Ph.D. za odborné vedení, za cenné rady a za její trpělivost a čas, který mi věnovala. Dále bych chtěla poděkovat mojí rodině, přátelům a dalším lidem, kteří mi ochotně pomohli se vznikem této práce.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež na Vltavotýnsku

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaká je informovanost dětí a mládeže na Vltavotýnsku o službách, které poskytuje nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež Bongo a jaká je dostupnost pro všechny potenciální klienty Vltavotýnska.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části práce se zabývám nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež, volným časem a volnočasovými aktivitami v kontextu s nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež, rodinou v kontextu činností s nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež a na závěr rizikovým chováním v kontextu s nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež.

Praktická část práce se zabývá výzkumem informovanosti dětí a mládeže na Vltavotýnsku o službách, které poskytuje nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo a dostupností pro všechny potenciální klienty Vltavotýnska. K realizaci výzkumu byla použita metoda kvantitativní typu výzkum, metoda dotazování, technika dotazník. Dotazník byl vytvořen pomocí webových stránek Google, obsahoval 18 otázek. Pro vyhodnocení dat byl použit program IBM SPSS Statistic. Výběrový soubor byl tvořen žáky 2. stupně základních škol a studenty osmiletého gymnázia (prima až kvarta) na Vltavotýnských školách.

Na základě výzkumu byly zodpovězeny výzkumné otázky i cíle práce. Z výsledků vyplývá, že informovanost je stejná, jak mezi dětmi, které navštěvují školu v Týně nad Vltavou tak těmi, které navštěvují jiné školy v regionu Vltavotýnsko. Dále vyplývá, že na návštěvnost služeb nemá vliv místo škol, do které děti chodí, pro návštěvnost služeb je velmi důležité umístění. Toto umístění má na návštěvnost velký vliv. Proto je velmi důležité vybrat správné a přístupné místo.

Klíčová slova

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež; volný čas; streetwork; rizikové chování; prevence

Low-threshold Facility for Children and Youth in Vltavotýnsko Region

Abstract

The aim of my bachelor thesis is to determine the level of awareness of children and youth in Týn nad Vltavou and its surroundings about the services provided by the low-threshold facility for children and youth called Bongo and the level of accessibility for all potential clients in this area. The thesis is divided into a theoretical and a practical part. In the theoretical part of the thesis, I discuss the low-threshold facility for children and youth, leisure and leisure activities in the context of the low-threshold facility for children and youth, family in the context of activities with the low-threshold facility for children and youth and finally high-risk behaviours in the context of the low-threshold facility for children and youth. The practical part of my thesis deals with research on the awareness of children and youth in Týn and Vltavou and its surroundings about the services provided by the low-threshold facility for children and youth called Bongo and the accessibility for all potential clients in this area. A quantitative method of a research type, an interviewing method and a questionnaire technique were used to carry out the research. The questionnaire was created using the Google website and contained 18 questions. The IBM SPSS Statistic program was used for data evaluation. The selected set of people consisted of pupils of the second grades of primary schools and students of the eight-year grammar schools (sixth to eighth class) in Týn and Vltavou and its surroundings.

Based on the research, the research questions, and the objectives of the thesis were answered. The results show that the awareness is the same among children who attend schools in Týn nad Vltavou and those who go to other schools in the region. It also shows that the location of the schools that the children attend does not affect the attendance of the services, however, what is very important for the attendance is the location of the services. This location has a great influence on the visitor numbers. Therefore, it is very important to choose the right and accessible place.

Key words

Low-threshold center for children and youth; Leisure; streetwork; risky behavior; at-risk youth; antisocial behavior; prevention

Obsah

Úvod	8
1 Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež.....	9
1.1 Definice nízkoprahového zařízení pro děti a mládež.....	9
1.2 Poslání a cíle NZDM	10
1.3 Principy NZDM	10
1.4 Vymezení cílové skupiny služeb NZDM.....	11
1.5 Sociální pracovník a metody sociální práce aplikované v NZDM	12
1.6 Standardy kvality pro NZDM.....	15
1.7 Dostupnost sociálních služeb.....	16
1.7.1 Faktory determinující dostupnost sociálních služeb.....	17
2 Volný čas a volnočasové aktivity v kontextu NZDM	18
2.1 Funkce a cíle volného času	18
2.2 Volnočasové aktivity v NZDM.....	19
3 Rodina v kontextu činností NZDM.....	21
4 Rizikové chování v kontextu NZDM	23
4.1 Formy rizikového chování.....	25
4.2 Riziková mládež	25
4.3 Antisociální chování	26
5 Cíle práce a hypotézy	27
5.1 Cíle práce	27
5.2 Hypotézy.....	27
5.3 Operacionalizace pojmů	27
6 Metodika výzkumu	29
6.1 Použité metody a techniky výzkumu	29
6.2 Charakteristika výzkumného souboru	29
6.3 Etika výzkumu	29
6.4 Harmonogram výzkumu	30
6.5 Způsob zpracování dat	30
7 Výsledky	31
7.1 Charakteristika respondentů výzkumného šetření	31
7.2 Popisná statistika	35
7.3 Statistické zpracování hypotéz.....	43

7.4	Výsledky analýzy jízdních řádů v kontextu provozní doby	46
7.5	Analýza strategických dokumentů ORP Týn nad Vltavou	47
7.6	Analýza sociální sítě Facebook NZDM Bongo	49
8	Diskuse	50
9	Závěr	55
	Zdroje	57
	Seznam příloh	62
	Seznam tabulek	63
	Seznam obrázků	64

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma *Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež na Vltavotýnsku* proto, že si myslím, že spousta lidí v mém okolí ani netuší, že tato zařízení existují a že vůbec zařízení pro děti a mládež na Vltavotýnsku je.

Ráda bych v této práci problematiku nízkoprahových zařízení osvětlila a vysvětlila, co pojem nízkoprahovost znamená. V současnosti často dochází u dětí a mládeže k nárůstu rizikového chování. Někteří jedinci si své problémy neuvědomují, jiní je nepoznají díky své sociální nezralosti. Proto nízkoprahová centra nenásilně pomáhají a poskytují odbornou pomoc, sociální prevenci, která je definovaná v zákoně č.108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Mnozí lidé jsou k nízkoprahovým centům skeptičtí. Nelíbí se jim, odsuzují je, chtějí by je zavřít. Poukazují na to, že se problémová mládež shromažďuje, je hlučná, dělá nepořádek. Je pravda, že změna v chování díky nízkoprahovým centrům nejsou veliké a rozhodně nejsou ze dne na den, je to dlouhodobá spolupráce.

Různá nízkoprahová centra již existovala před rokem 2006, jejich název ale odlišný, např. Poradna pro děti a mládež. Po roce 2007 kdy nabývá platnost nový zákon o sociálních službách, tak se nízkoprahová centra více zaměřují na poskytování sociálních služeb.

Téma jsem si vybrala proto, že nízkoprahové centrum v Týně nad Vltavou znám, byla jsem tam na praxi. A dle mého názoru pro děti a mládež je toto centrum značně prospěšné, a především pro všechny dostupné.

1 Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

V kontextu politických změn v České republice po roce 1989 došlo k zahájení procesu rozvoje sociálních služeb. Bylo nutné nově nastavit systém sociální pomoci a sociální péče. Sociální služby se až do roku 2006 poskytovaly na základě zákona č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon č. 100/1988 Sb.“), který byl upraven vyhláškou č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působení orgánů České republiky v sociálním zabezpečení (dále jen „Vyhláška č. 182/1991 Sb.“). Tyto normy však neodpovídaly realitě a požadavkům společnosti na poskytování sociálních služeb.

Opravdový rozvoj systematického poskytování sociálních služeb upravil zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon č. 108/2006 Sb.“). Díky vzdělávání a prohlubování kvalifikace sociálních pracovníků se sociální služby více zprofesionalizovaly a pozvedly na vyšší úroveň (Čámský et al., 2011). Jednou z poskytovaných služeb jsou také ambulantní a terénní služby pro děti a mládež (6–26 let) ohrožené společensky nežádoucími jevy.

1.1 Definice nízkoprahového zařízení pro děti a mládež

Zákon o sociálních službách definuje nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (dále jen jako NZDM) jako: *Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně* (Zákon č. 108/2006 Sb. v platném znění, § 62, s. 1273).

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež můžeme označit jako „nízkoprah“ či „nízkoprahový klub“, jde o novější sociální službu, kořeny sahají až do 90. let 20. století, legislativně byla ukotvena v roce 2006 zákonem. Na vzniku se podíleli především Petr Klíma, Jiří Staníček a Aleš Herzog (Zemanová et al., 2015). Tato zařízení mají převážně sociální potenciál a jsou především pro děti a mládež, které jsou v obtížné životní situaci, jsou ohroženi sociálně patologickými jevy nebo žijí společensky nepřizpůsobivě (Hájek et al., 2011).

1.2 Poslání a cíle NZDM

Poslání a cíle NZDM vychází z § 62, odst. 1, 2 Zákona č. 108/2006 Sb., kde je uvedeno, že NZDM poskytuje např. výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti klientům. Jak dále uvádí Zemanová et al. (2015) pracovníci NZDM provázejí děti a mládež etapou dospívání, poskytují jim informace, nabízí odbornou pomoc (např. sociálně terapeutické činnosti) a podporují je v nepříznivých životních situacích, a předchází tak jejich sociálnímu vyloučení formou zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (Zemanová et al., 2015, Zákon č. 108/2006 Sb.).

Klíma (2004) dílčí cíle nízkoprahových služeb vymezil jako cíle, které:

- snižují bezprostřední či zdravotní rizika vyplývající z rizikového chování,
- minimalizují různé druhy interpersonálních konfliktů,
- zprostředkovávají kvalifikované řešení problémů a zejména jejich identifikace a akceptování klientem,
- snižují nebezpečí druhotné deviace a patologizace nebo také labelling určitých dospívajících pojmy „chuligáni“, „fet’áci“, „vandalové“ apod.,
- stabilizují nepříznivou situaci klienta a rozšiřují jeho životní možnosti a možnosti.

Cílem NZDM je tedy poskytnout individuální pomoc dětem a mládeži při řešení jejich problémů. V případě práce s menšinou je hlavním cílem umožnit jim participaci na životě místní společnosti (Matoušek et al., 2013). NZDM nabízí 4 základní formy služeb, a to volný vstup a pobyt v zařízení, volnočasové aktivity, sociální služby a aktivity a činnosti zaměřené na prevenci (Hájek et al., 20011). Dále taky nabízí svým klientům podporu a usilují o zvýšení sociálních schopností a dovedností dětí a mládeže (Zemanová et al., 2015). Jak autorka dále uvádí, NZDM se snaží díky kvalifikovaným sociálním pracovníkům zvýšit kvalitu života dětí a mládeže, a předcházet tak rizikům související se způsobem jejich života.

1.3 Principy NZDM

Mezi základní principy, které NZDM dodržují v rámci poskytování sociální služby a které jsou v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. patří anonymita, dostupnost, bezplatnost, dobrovolnost, respekt, bezpečný prostor, nezávislost, rovnost a důstojnost.

Jedním z hlavních principů NZDM je jejich nízkoprahovost. Zákon č. 108/2006 Sb., § 62 pouze definuje, že služba může být poskytována anonymně. Štefková et al. (2016) princip nízkoprahovosti definuje jako časovou, místní a finanční dostupnost. Nízkoprahovost také znamená vnímat, kdy se z „návštěvníka“ stává „klient“. Klient

se může v nabídce služeb nezávazně poohlédnout a poté se sám rozhodnout, jestli se chce nějakým způsobem zapojit (Štefková et al., 2016).

Služby NZDM jsou důležité a významné zejména proto, že klienti (děti a mládež) poznají, že vliv dospělých na změnu jejich nežádoucího/rizikového chování nemusí mít vždy pouze omezující, dozorující a normativní charakter, ale může přinášet alternativní nabídku k jejich aktuální nepříznivé životní situaci (Zemanová et al., 2015).

1.4 Vymezení cílové skupiny služeb NZDM

Cílovou skupinu NZDM je možno definovat jako sociálně ohrožené a rizikové děti a mládež citace zákona, jejichž život je prováděn spousty obtížnými situacemi, konfliktními událostmi a negativními zkušenostmi jako je třeba týrání, šikana nebo návykové látky (Zemanová et al., 2015).

Cílovou skupinu lze také definovat ve čtyřech úrovních, a to na:

- abstraktní úroveň souvisí s veřejným závazkem cílové skupiny, jedná se o podání základních informací potencionálním klientům (cíle, poslání, cílová skupina, principy, poskytované služby),
- obecnou úroveň cílové skupiny představuje základní rámec (kdo je a není klient, primární a sekundární znaky osob),
- konkrétní úroveň cílové skupiny znamená podrobné vymezení dané cílově skupiny, konkrétní cíle a prostředky,
- na pracovní úrovni se sestavuje profil typického klienty, díky této úrovni se může posoudit, zda činnost zasahuje do dané cílově skupiny (Štefková et al., 2016).

Definování cílové skupiny NZDM v platné legislativě tak vychází z definice z roku 2008, kdy pracovníci zabývající se streetworkem cílovou skupinu vymezili jako děti a mládež, které:

- zažívají nepříznivé sociální situace:
  - rozporné sociální situace,
  - obtížné životní události,
  - omezující životní podmínky.
- jsou ve věkových skupinách:
  - od 6 do 12 let,
  - od 13 do 18 let,
  - od 19 do 26 let.

- vztahují se k nim další charakteristiky:
  - nemohou nebo nechtějí se zapojit do běžných volnočasových činností,
  - dávají přednost neproduktivního trávení volného času nebo tráví čas mimo rodinu,
  - mají odlišný životní styl, díky němu se snadněji dostávají do různých konfliktů (Streetwork, 2008).

1.5 Sociální pracovník a metody sociální práce aplikované v NZDM

Navrátil (2001) uvádí, že sociální pomoc byla v historii poskytována pouze rodinou, sousedy, pomocí církve a prostřednictvím chudinských zákonů. Autor dále popsal sociální práci jako to, co jiní (zdravotní sestry, lékaři, policie a další) nedělají. Sociální práce, jak ji známe dnes, se dle Matouška et al. (2013) vyvinula na konci 19. století a ve větší míře pak ve 20. století.

Dle Zákona č. 108/2006 Sb., § 109 sociální pracovník vykonává spousty činností, ale sociální pracovník v NZDM vykonává sociální šetření, analytickou, metodickou a koncepční činnost v sociální oblasti, odborné činnosti v zařízeních poskytujících služby sociální prevence, depistážní činnost, poskytování krizové pomoci, sociální poradenství a sociální rehabilitace, dále sociální pracovník musí splňovat několik podmínek, které stanovuje § 109 až § 116 zákona č. 108/2006 Sb. Podle těchto paragrafů sociální pracovník musí být bezúhonný, zdravotně způsobilý a musí mít odbornou způsobilost k výkonu povolání. Další vzdělání sociálních pracovníků je na zaměstnavateli, který je povinen zabezpečit další vzdělání v rozsahu minimálně 24 hodin za jeden kalendářní rok. Lze říct, že sociální pracovník v NZDM je pro své klienty oporou, rádcem i poradcem a kamarádem.

Základní metodou sociální práce v NZDM je kontaktní práce. Stálou podobou kontaktní práce je ambulantní forma a terénní forma sociální práce (Štefková et al., 2016). Jako další metody sociální práce využívají sociální pracovníci v NZDM sociální práci s jednotlivcem, sociální práce s komunitou a sociálně pedagogicky pojatá skupinová práce (Matoušek et al., 2013).

Ambulantní forma kontaktní práce probíhá přímo v nízkoprahových zařízeních, zde je klientům nabídnut prostor pro seberealizaci, jedná se o místo, které je volně přístupné, kde se děti i mládež mohou neformálně potkávat, navazovat kontakt se svými vrstevníky, jak společně, tak individuálně plánovat různé kulturní či sportovní akce, učit

se novým dovednostem a posilovat některé pravomoci. Terénní forma kontaktní práce NZDM má podobu streetworku (Matoušek et al., 2013).

Cílem kontaktní práce v NZDM je udržet kontakt s jednotlivcem či skupinou po tak dlouhou dobu, než rozeznají prospěšnost tohoto setkání s pracovníkem, než si připustí a uvědomí, v čem a jak pro ně může být tento kontakt přínosný. Tato metoda se nezaměřuje výhradně na jednotlivce odpovídající jen jednomu vymezenému popisu (Zemanová et al., 2015).

Streetwork je metoda sociální práce prováděná v přirozeném prostředí dané cílové skupiny. Jde o aktivní vyhledávání a kontaktní činnost, která je zaměřená jak na jednotlivce, tak i skupiny. Sociální pracovník, který pracuje jako streetworker, má kancelář dá se říct úplně všude kde je pro klienta přirozené prostředí, někdy se ocitne v parku, v herně, na ulici nebo na nádraží (Streetwork, © 2020). Streetworkerovi se u nás někdy říká sociální asistent, jedná se o mobilní sociální práci s nízkoprahovou nabídkou sociálních služeb (Hájek et al., 2011).

Vyhledávací funkce streetworku, která se prvním krokem, opírá o monitoring, depistáž a kontaktování cílové skupiny či jeho člena. Doprovodná funkce spočívá v pomoci, podpoře a asistenci při zvládnání problémové části života. Streetwork je založen zejména na důvěře, ta by při nedodržení anonymity sociálním pracovníkem byla porušena. (Matoušek et al., 2008).

Cíle terénní sociální práce s dětmi a mládeží je:

- prevence před sociálním vyloučením a jeho prohlubování,
- prevence před sociálními a zdravotními riziky vyplývající z konfliktních sociálních situací, způsobu života a rizikového chování,
- zmírňování negativních důsledků na život jedince, neprohlubování, a tedy zlepšování přístupu k sociálním službám, vzdělání, bydlení,
- podporu pro zvládnání nesnadných životních událostí a nepříznivé sociální situace,
- zvýšení sociálních schopností a dovedností,
- podporu společenského začlenění do vrstevnických skupin a do instituce, včetně zapojení do dění místní komunity (Matoušek et al., 2013).

Terénní sociální pracovník (streetworker) provádí činnosti na určitých úrovních:

- přímá práce s uživatelem/klientem,
- nepřímé aktivity ve prospěch uživatelů/klientů,
- aktivity nezbytné pro uskutečnění a vývoj sociální služby,

- metodického řízení terénních pracovníků (streetworkerů) podle organizačního uspořádání organizace,
- aktivity, které jsou v prospěch profesního růstu pracovníků (Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce, 2005).

Podle Matouška et al. (2008) činnost, kterou vykonává sociální pracovník (streetworker) se dá rozdělit na tři formy:

- přímá práce – součástí je monitoring, depistáž, kontaktování, individuální práce a skupinová práce,
- nepřímá práce – jedná se o činnosti nutné pro práci s danou cílovou skupinou, jako je třeba administrativa, vypracování projektů nebo veřejná prezentace projektů,
- přesahující (smíšená) práce – má v sobě prvky z přímé i nepřímé práce, pomocí nepřímé práce přispívá k řešení určitých problémů sociálního pracovníka závislé na přímé práci s danou cílovou skupinou, jde o supervize, profesní vzdělání a metodické vedení.

Mezi inspirativní a významné modely práce s mládeží v jejich přirozeném prostředí patří činnost katolického kněze Dona Bosca, který pracoval s mladými muži, co přišli za prací, nabízel jim bohoslužby, sportovní hry, vzdělání a jídlo. Mezi první terénní programy zaměřené na mládež v ČR patřil program v Mostě a program Diakonie ČCE v Jaroměři (Matoušek et al., 2013). Don Bosco je průkopníkem pedagogiky a sociální pomoci. Prvním principem preventivního systému Dona Bosca byl rozum, chtěl, aby se mladí lidé pro dobrý život rozhodli svobodně. Druhým principem preventivního systému Dona Bosca je náboženství a třetím principem byla amorevolezza. Amorevolezza se dnes již nepoužívá, do češtiny ho můžeme přeložit jako laskavost a jeho skutečný význam vyjadřuje nápis na kříži, který má každý salesián. Don Bosco byl ve své době revoluční, ale stál si za svým přesvědčením (Kaplánek, 2015). Don Bosco si za svého svěřence zvolil sv. Františka Saleského, a proto dnes na principech pedagogiky Dona Bosca pracují Salesiáni. Salesiáni jako přátelé mladých lidí vytvářejí láskyplné a bezpečné prostředí. Don Bosco nese titul Otec a učitel národa a je patronem nakladatelů (Salesiáni Dona Bosca, © 2020).

Vyhláška 505/2006 Sb., kterou se provádí zákona o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Vyhláška 505/2006 Sb.“) definuje pro práci s dětmi a mládeží v NZDM tyto odborné činnosti:

- výchovně vzdělávací a aktivizační služby,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,

- sociálně terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Zemanová et al. (2015) konstatuje, že výchovně vzdělávací a aktivizační služby by měly především vést ke změně rizikových způsobů chování, takže tyto činnosti mají zřejmý výchovný náboj. Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím v sobě zahrnuje intervence zaměřené na získání lepší orientace ve vztazích odehrávajících se ve společenském prostředí (Vyhláška 505/2006 Sb.). Dále vyhláška uvádí, že prostřednictvím sociálně terapeutických činností se pracovníci snaží rozvíjet a udržovat osobní a sociální schopnosti a dovednosti klientů a tím podporují začlenění rizikových dětí a mládeže do běžné společnosti. Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí Zemanová et al. (2015) charakterizuje jako pomoc při vyřizování běžných věcí, pomoc obnovení nebo utužení vztahu s rodinou apod.

Z uvedeného lze odvodit, že práce s dětmi a mládeží v NZDM se zaměřuje na dlouhodobé změny ve vztahu k ohroženým jedincům či skupinám, a tedy se nejedná o monotematickou službu (Zemanová et al., 2015).

1.6 Standardy kvality pro NZDM

Standardy, které platí pro poskytování sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb. jsou určitá kritéria pro vykonávání činnosti a poté i hodnocení vykonané činnosti. Standard je založen na dosahování minimálních požadavků, ne na ideální představě, jak by to mělo být. Naplňování standardu je spjato s akreditací, inspekcí a auditem. Standardy jsou přínosné jak pro uživatele sociálních služeb, tak pro poskytovatele sociálních služeb. Skutečnost je taková, že při práci s lidmi není nikdy situace stejná jako ta předtím, sociální práce je velice rozsáhlá, standardy kvality proto budou vždy poskytovat určitou míru prostoru pro zlepšení (Holasová, 2014).

Podle zákona č. 108/2006 Sb., platí pro NZDM obecná pravidla, která jsou určena pro všechny sociální služby. Jelikož ve vyhlášce č. 505/2006 Sb. je pouze obsaženo, jak se musí sociální služby poskytovat a o standardech kvality sociálních služeb pro NZDM se zde nemluví, tak si jednotlivá zařízení individuálně vytvořily, jedná se tedy, jak tvrdí Čámský et al. (2011) o druhové standardy. Standardy kvality pro NZDM vytvořila a vydala Česká asociace streetwork, podkladem byly všeobecné standardy kvality sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb. Doporučení těchto druhových

standardů obsahuje určitá vodítka pro pracovníky sociálních služeb, jakým způsobem kvalitu v zařízeních uskutečnit a zvyšovat ji. Jde také o prostředek pro zajištění a kontroly dané kvality. NZDM má dohromady 17 standardů kvality.

Podle České asociace streetwork (2006) se jedná o následující standardy kvality pro NZDM:

- procedurální standardy, které stanovují, jak má poskytování služby vypadat, jak jednat se zájemcem o poskytovanou službu, jak danou službu přizpůsobit individuálním zájmům klienta (viz Příloha 1),
- personální standardy ty se věnují personálnímu zajištění služeb, kvalita služby závisí na pracovnících, na jejich znalostech a dovednostech, na podmínkách, ve kterých pracují a na vedení a podpoře (viz Příloha 2),
- provozní standardy ty definují podmínky pro poskytování sociálních služeb, jde zejména o prostory, kde je služba poskytována, na dostupnosti služby a na rozvoji kvality těchto služeb (viz Příloha 3).

1.7 Dostupnost sociálních služeb

Dostupnost je jedním z klíčových parametrů, který je převážně pozorován v souvislosti s poskytováním sociálních služeb. Protože dostupnost nejde úplně přesně a jednoznačně vymezit, můžeme o něm uvažovat ve více rovinách – dostupnost geografická, dostupnost finanční, dostupnost architektonická, dostupnost jako bezbariérovost, dostupnost časová či dostupnost podle otevřenosti služby vzhledem k široké klientele (Bareš, 2010).

Dostupnost sítě sociálních služeb je zajištěna v případě, že zdroje podpory umožňují v plném rozsahu řešit veškeré zjištěné potřeby. Pokud tato podmínka není naplněna, hovoříme pouze o zajištění určité míry dostupnosti sociálních služeb. Dostupnost lze definovat jako ideální stav rovnováhy mezi zjištěnými kompetentními potřebami a sítí sociálních služeb zajišťovanou dostupnou podporou. V plánování rozvoje sítě sociálních služeb by se mělo mířit vždy k zajištění dostupnosti, nejdůležitější je poměřovat určitá míra dostupnosti, kterou lze ve vztahu ke skutečné dostupnosti zdrojů zaručit. Občané České republiky by měli mít pořád přesné informace o tom, co zabezpečení dostupnosti či určité míry dostupnosti znamená konkrétně v jejich případech (MPSV, 2020).

Bareš (2010) uvádí, že důležitost zabezpečení dostupnosti sociálních služeb je zjevná, protože požadavek na její zajištění se objevuje v právních předpisech

a důležitých dokumentech. Jeden z nejdůležitějších požadavků je zajištění místní a časové dostupnosti poskytovateli sociálních služeb, a to s ohledem na poskytovanou službu a na potřeby cílové skupiny uživatelů. Bareš (2010) dále uvádí významné ustanovení ze zákona č. 108/2006 Sb., kde v § 95 písmenu g), se kraj zavazuje k zajištění dostupnosti poskytovaných sociálních služeb na jeho území. Posledním významným dokumentem podle Bareše (2010) je materiál „Služby obecného zájmu, včetně sociálních služeb obecného zájmu: nový evropský závazek“, který obsahuje otázku finanční dostupnosti služeb v obecném zájmu.

1.7.1 Faktory determinující dostupnost sociálních služeb

Při hodnocení vybavenosti nelze uplatňovat stejná hlediska na celém území České republiky. Musí se hodnotit podle rozsahu poskytovaných sociálních služeb v jednotlivých regionech a také podle jejich dostupnosti. Musíme pamatovat na určité rozdíly vyplývající z:

- míry urbanizace,
- věkové, profesní a sociální struktury obyvatelstva a z náboženského hlediska,
- z velikosti obcí a z hustoty obyvatelstva,
- tradičních funkcí rodiny v péči o staré občany,
- nejružnějších sociologických změn probíhajících ve společnosti (Jeřábková et al., 2013).

2 Volný čas a volnočasové aktivity v kontextu NZDM

Již Hofbauer (2004) charakterizoval volný čas jako dobu, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem společenských závazků a sociálních rolí. Jak uvádí Kaplánek (2012) volný čas můžeme definovat jak pozitivně, tak i negativně. Negativní vymezení je takové, že volný čas vnímám jako volno od práce, pozitivní vymezení je takové, že volný čas je osobní volno (mohu s ním nakládat svobodně), kde vykonávám, co mě baví a sám chci (Kaplánek, 2012). Hájek et al., (2011) volný čas popisuje jako část dne, kdy nepracujeme nebo nejsme ve škole a ani se nejedná o tzv. čas vázaný, ten zahrnuje bio-fyziologické potřeby jako je spánek, jídlo nebo osobní hygiena, provoz domácnosti, péče o děti, dojíždění do školy, či za prací a další nezbytné mimopracovní aktivity. Volný čas nastává po splnění všech těchto aktivit a povinností člověk k dispozici pro seberealizaci a sebevytváření – odpočinek a zábava, účast na veřejném životě, rozvoj svých zájmů a koníčků (Hájek et al., 2011).

Volný čas dětí a mládeže se dle Hájka (2011) liší od volného času dospělých a to:

- rozsahem,
- obsahem,
- mírou samostatnosti a závislosti,
- pedagogickým ovlivňováním.

Zájem o volnočasové aktivity je odlišný v souvislosti s životním stylem jedince. Druhy volnočasových aktivit se liší podle ročního období, účast na volnočasových aktivitách závisí na spoustě faktorů, jako je například věk, pohlaví, rasa, sociální třída nebo sociální a osobnostní charakteristika jedince. Využití volného času se v průběhu let mění. Je velmi důležité, abychom se učili svůj čas efektivně využít (Study Of The Relationship, 2014).

2.1 Funkce a cíle volného času

Pozornost ve výchově a vzdělání dětí a mládeže spočívalo převážně v řešení otázek školy a školní výuky. Možnosti volného času a jeho důležitosti pro život a výchovu byly řešeny v menší míře. Současný rozvoj volného času se nezaměřuje pouze na tradiční volnočasové aktivity a instituce. Nyní vývoji volnočasových aktivit přispívají metodické podněty, které se uplatňují ve volnočasovém prostředí života a výchovy. Podstatným rysem vývoje volnočasových aktivit je vzájemná otevřenost mezi volnočasovými prostředky a institucemi a mezi aktivitami a jejich účastníky (Hájek et al., 2011).

Kompletně byly funkce volného času vymezeny německým pedagogem Opaschowskim (1976), který uvádí tyto funkce volného času:

- reakce – uvolnění,
- kompenzace – odstranění nežádoucího vlivu, odstranění stresu a frustrace,
- výchova a vzdělání,
- kontemplace – hledání smyslu života,
- komunikace,
- participace – spoluúčast na společenském dění,
- integrace – včleňování se do společnosti,
- akulturace – rozvoj vlastní osobnosti prostřednictvím umění a sportu.

Hájek et al. (2011) uvádí funkce výchovy ve volném čase takto:

- výchovně – vzdělávací,
- zdravotní,
- sociální,
- preventivní.

Z pohledu fungování NZDM je pro nás nejdůležitější sociální funkce volného času, kterou dle Hájka et al., (2011) můžeme také chápat jako vyrovnání rozdílů mezi nestejnými materiálními i psychologickými podmínkami dětí v rodinách. Kaplánek (2012) k tomu uvádí, že se v dnešní době mění význam volného času v životě každého jednotlivce.

2.2 Volnočasové aktivity v NZDM

NZDM nabízí poměrně širokou nabídku volnočasových aktivit, které nevyžadují registraci či pravidelnou docházku. Obvykle má každé NZDM minimálně papíry a tužky na kreslení. Fakultativní nabídka je ovšem značně široká – v NZDM bývají obvykle šipky, stolní fotbal, ping pong, kulečnick, v některých NZDM jsou zřizovány zkušebny se základním vybavením pro kapely, dílny, lezecké stěny, nebo třeba počítačové místnosti. Jsou pořádány programové akce, jedná se o turnaje, hudební či taneční akce, jiné sportovní aktivity. Některé NZDM nabízejí i svým klientům nealkoholické nápoje či různé druhy čaje (Klíma, 2009).

Volnočasové aktivity v NZDM můžeme rozdělit na:

- základní jednoduché nástrojové aktivity – uživatel uskutečňuje z vlastní vůle, jedná se o poslech hudby, kreslení, promítání filmů, vše je podle přání klienta,

- složitější volnočasové aktivity – uživatel uskutečňuje z vlastní vůle a vlastní silou, tyto aktivity jsou tvořeny na základě zájmu a potřeb uživatelů a na základě jejich pomoci, jedná se o výtvarnou dílnu nebo třeba počítačovou místnost, dané aktivity mohou uživatelé provádět samostatně, bez pracovníka,
- akce, které iniciovali sami uživatelé, pracovníci usilují seberealizaci klientů,
- akce, které slouží k propagaci zařízení nebo zpestření programu klubu – koncerty, turnaje,
- dílny – pravidelné či nepravidelné akce, na nichž je zajištěn odborný pracovník (Streetwork, 2008).

NZDM zajišťuje pro volnočasové aktivity základní vybavení a pomáhá klientům efektivně využívat svůj volný čas. NZDM poskytuje prostor pro seberealizaci klientů ale taky prostor, čas, odbornou pomoc, technické zázemí, a hlavně se snaží o to, aby klienti svépomocí dokázali vyplnit svůj volný čas. V NZDM je základní nabídka volnočasových aktivit ale zachovává se klientovi možnost individuální volby. Volnočasové aktivity se realizují na zážitkové bázi (Hájek et al., 2011).

Nízkoprahové služby poskytuje i světová organizace křesťanského sdružení mladých lidí (YMCA) pracuje již ve 119 zemích světa. V České republice má 28 poboček a zabývá se různorodou řadou činností: „pořádá tábory“, „provozuje mateřská centra“, „hudební aktivity pro mladé“, „sportovní kluby“, „výtvarné kroužky“, „skautské oddíly“, „nízkoprahové služby“ (YMCA, © 2021). Programy YMCA v Norsku jsou zaměřeny na kluby, sbory a outdoorové aktivity. Programy YMCA v Polsku nabízí camping, sport, mezinárodní práce. Programy YMCA v Bělorusku najdeme kreativní dílny, sporty, skauting, TenSing (rozvoj programu), festivaly, národní a mezinárodní setkávání (YMCA, © 2019).

3 Rodina v kontextu činností NZDM

Matoušek et al. (2014) uvádí, že v dnešní době se spíše hovoří o rodinném soužití lidí než o rodině. Existuje řada forem rodinného soužití zahrnující biologické příbuzenství, legalizované i nelegalizované vztahy, vztahy partnerů stejného pohlaví atd. (Matoušek et al., 2014). Sobotková et al. (2014) konstatuje, že v současnosti naše společnost má určité trendy, které nepříznivě ovlivňují rodinu a děti. Jedná se o pozdní rození dětí tedy i pozdní sňatky, rozvody, menší počet dětí v rodinách. Schopnost rodiny vychovávat děti a vyrovnávat se s těžkostmi situacemi je závislá na své sociální okolí – sociální síti rodiny (Matoušek, 1993). Matoušek et al. (2014) popisuje funkce rodiny jako podporování socializace (vychovávání dětí), vztahovou podporu dospělých lidí a ekonomickou podporu. Bohužel ne všechny tyto funkce se v některých rodinách naplňují.

Výchovné předpoklady rodičů mají určitá kritéria, která slouží k posouzení, komu z rodičů má být dítě svěřeno do péče. Jedná se o tyto kritéria – vztah rodiče k dítěti, osobnost rodiče, mravní úroveň rodiče, ohled na stýkání se s druhým rodičem, vztah dítěte k rodiči, způsobilost rodiče složit jako vzor pro své dítě, ekonomická situace, rodinné zázemí, úroveň vzdělání rodiče a jeho inteligence (Matoušek et al., 2014). Výsledek výchovy v rodině zahrnuje určité kvality, hodnoty a postoje osobnosti, které jsou důležité v jednání každého jedince (Šafránková, 2019).

Klienti NZDM obvykle tedy pocházejí z rodin problémových, dysfunkčních a afunkčních, výjimečně z rodin funkčních. Funkčnost rodiny rozdělil Dunovský (1986) na čtyři typy. Rodiny se dělí podle toho, jak plní výchovnou péči vůči dítěti. Rodina funkční je ta, která splňuje všechny nároky (výchovné, biologické, ekonomické, kulturní, rekreační), děti z těchto rodin obvykle služby NZDM nevyužívají, ale mohou je využívat. Rodina problémová je ta, kde se vyskytne nějaká porucha funkce, ale zdravý vývoj dítěte není ohrožen, rodiny zvládá vlastními silami řešit problémy, popřípadě využije jednorázovou či krátkodobou pomoc. Rodina disfunkční je rodina, kde je vážně narušena její funkce, bývá ohrožen vývoj dítěte, rodina sama není schopna problémy zvládnout a řešit a jako nejhorší rodina je afunkční, to je rodina, kde dochází fyzickému, psychickému týrání, až k záhubě dítěte, rodina neplní svou funkci, ohrožuje život dítěte, je nutné zasáhnout, dítě odebráno a dáno do náhradní rodinné péče (Dunovský, 1986).

Dunovský (1986) sestavil dotazník funkčnosti rodiny, který se opírá o hodnocení určitých kritérií: složení rodiny, stabilita rodiny, její sociálně ekonomická situace, osobnost sourozenců vyšetřovaného dítěte a zájem o dítě a péče o něj.

Dunovský et al. (1999) uvádí 4 funkce rodiny, jedná se o:

- biologicko-reprodukční – někdy se označuje jako sexuální funkce, v rodině tato funkce nabývá ten správný význam,
- ekonomicko-zabezpečovací funkce – vztahuje se na všechny členy rodiny, zabezpečovací funkce se týká jak materiálního, sociálního i duševního zabezpečení, má poskytovat členům rodiny životní jistoty,
- funkce emocionální – je vázaná na plně vyvinutého, zralého a odpovědného člověka, pro něhož není vztah jen chvilková vazba,
- funkce socializačně-výchovná – zabezpečuje společenskou spojitost, podstata této funkce je v prosazování dětských práv, jak jsou obsaženy v Úmluvě o právech dítěte.

Mezi nejčastější problémy ohrožených rodin patří sociokulturní znevýhodnění rodiny - může se projevat při uplatnění na trhu práce, kulturní a jazykové znevýhodnění i odlišná společenská pravidla, zdravotní znevýhodnění některého z členů rodiny, ohrožení chudobou a sociálním vyloučením, nedostatek schopností a dovedností, příp. motivace, zejména v oblasti rodičovství, výchovné a výukové problémy dětí, odebrání dětí z rodiny do ústavního zařízení a podpora rodičů v dosažení návratu dítěte zpět do rodiny (Metodické doporučení MPSV č. 9/2009).

V kontextu výše uvedeného je dobré pozornost zaměřit na poskytování sociálních služeb celé rodině, například formou sanace rodiny. Cílem sociální práce s rodinou je snaha o zajištění nabídky efektivní podpory a pomoci s řešením, veškerých problémů, které rodiny mohou mít. Dílčími cíli poskytovaných služeb pro rodiny je umožnit členům rodiny zůstat nebo se vrátit zpět do přirozeného prostředí, předcházet společenskému vyloučení, napomáhat k duševní zdraví, řešit konflikty a problémy v rodině – jak partnerské problémy, tak rodinné, obnovení soběstačnosti a funkčnosti rodiny, podporovat ohrožené rodiny, pomáhat rodičům při vzdělávání dětí a mládeže a péči o ně. Rodina zároveň potřebuje materiální i nemateriální pomoc a podporu (Metodické doporučení MPSV č. 9/2009).

4 Rizikové chování v kontextu NZDM

Rizikové chování dnešních dětí a mládeže je tak trochu chápáno jako určitý fenomén, který negativně ovlivňuje sociální život, a stává se jedním z hlavních objektů pozornosti společnosti (Navrátil et al., 2011). Děti a mládež svým chováním mohou ohrozit i svou budoucnost. Je důležité vzít v úvahu odlišné vlivy. Rodiče mnohdy odstraší nebo odradí děti a mládež od rizikového chování, zatímco vrstevníci mohou umožnit příležitosti a povzbuzení k rizikovému chování (Wolff et al., 2011).

K rizikovému chování dochází především v dospívání, kdy dochází k psychické, morální a fyzické změně (Štefková, 2016). Dospívání bereme jako pubescenci, kdy dochází k velkým tělesným a duševním změnám, tomuto období se někdy také říká druhé období vzdoru. Je velmi důležitá výchova v předešlém období a taky záleží na vztahu mezi dospívajícími a dospělými. Pak do dospívání řadíme další vývojovou etapu a tou je adolescence, v tomto období se završují všechny tělesné funkce a základní psychický vývoj (Hájek, 2011). Můžeme tedy říct, že v každé etapě života je důležité uspokojovat jiné potřeby, pokud nebudou uspokojovány, může vést k rizikovému nebo antisociálnímu chování. V určitém momentě našeho života se každý jedinec účastní chování, které je riskantní nebo nerozumné – chování, o kterém víme, že není racionální. Zčásti to děláme, protože toto chování může být vzrušující. Může nám dovést na krátkou dobu zapomenout na životní problémy (Psychology Today © 2020). Dospívání je typické tím, že se začínají objevovat různé formy rizikového chování, což může narušit cestu k odpovědnosti.

V odborných literaturách (Ondrejčovič, 2000, Vojtová, 2010, Navrátil et al., 2011, Fischer a Škoda, 2014, Kabíček, 2014, Škoda, 2014, Štefková, 2016) nalezneme různé definice rizikového chování, můžeme ho vymežit následovně: rizikové chování je takové chování jedince nebo skupiny, který zajišťuje nárůst zdravotních, vývojových, psychologických rizik jak pro osobu samou, tak i pro jeho okolí a společnost. Abychom však pochopili problematiku rizikového chování, musíme si vymežit určité pojmy, a to norma a normalita, díky normám můžeme říct, co je ještě žádoucí (Zemanová et al., 2015).

Rozlišení, co je ještě normální a co je už odlišností, tedy charakteristika psychické normality, je velmi obtížná. Hranice mezi normální a abnormální variantou kterékoli psychické vlastnosti je pružná a může být hodnocena podle různých kritérií. Nelze ji přesně určit, mění se časem, v souvislosti se sociokulturním kontextem. Současná

společnost je více tolerantní k neobvyklým projevům chování, ale méně tolerantní ke školní neúspěšnosti (Vágnerová, 2014). Mezi rizikové chování řadíme: záškoláctví, lhaní, vandalismus, závislostní chování, rizikové chování na internetu, obecně kriminální chování, agresivní chování, rizikové sexuální chování, nezdravé stravovací návyky, užívání anabolik a steroidů, rasismus, antisemitismus, intolerance (Sobotková et al., 2014).

Riskování umožňuje dětem a mládeži testovat své hranice a oni pak lépe porozumí sami sobě. Potom mohou říct, že kouření návykových látek přináší zdravotní rizika, ale i střed mezi rodiči a na druhé straně uznání vrstevnické skupiny. Řada dětí a mládeže vyrůstající v nepříznivém sociálním prostředí, dokáží těmto negativním vlivům odolat a nechovat se rizikově (Štefková et al., 2016). Vliv na riziková chování má především rodina a škola, dá se říct, že velký vliv má i vrstevnická skupina. Mezi další sociální vlivy patří negativní vliv masmédií, nedostatky v legislativě, posun hodnot, nárůst nezaměstnanosti, rozpad tradičních norem chování (Matoušek et al., 2013).

Odstranění rizikového chování dětí a mládeže je jedním z hlavních sociálních problémů dnešní doby (Navrátil et al., 2011). Porozumění rizikovým faktorům je zásadní pro identifikaci adolescentů, kteří potřebují nejčastěji pomoci (Sobotková et al., 2014). Pojem riziko lze tedy chápat jako reakci na vystavení se nepříznivým podmínkám a situacím a resilienci je možno chápat, jako proces vzájemného působení mezi osobou a prostředím a jako schopnost jedince zvládnout nepříznivé situace (Sobotková et al., 2014). Resilience (odolnost) a zranitelnost jsou hlavní pojmy, které jsou hodně významné. Vědci v oblasti resilience a zranitelnosti potřebují přesáhnout hranici interpretace toho druhého oboru prostřednictvím vlastního jazyka, který umožňuje vzájemné pochopení. Řešení otázky transformace a adaptace, je třeba tak, že budeme čerpat zkušenosti společnosti (Miller et al., 2010).

V NZDM jsou vnitřní pravidla, která nesmí klient porušit. Klienti nejprve chápou tyto pravidla jako omezující a znepríjemňující. Pokud jsou nastavena správně tak klient nakonec pochopí, že jsou pro všechny pravidla shodná a umožňují stejná práva a povinnosti pro každého. Pravidla vymezují podmínky, které klienti musí plnit, pokud dále chtějí docházet do zařízení. Pravidla musí být jasná a srozumitelná, aby podpořily pozitivní chování. Funkční systém pravidel utváří prevenci konfliktu (mezi klienty navzájem a mezi klienty a pracovníky) a přitom přispívá vypuklé konflikty řešit. Pracovník klientovi může udělit určitou sankci na určitou dobu, sankce jsou ukládány individuálně a podle závažnosti. Je důležité, aby všichni pracovníci měli přehled

o sankcích, které se udělují, a to i nad délkou trvání. Před udělením závažnější sankce by se měla konat porada pracovníků. Za trest se může považovat například zákaz využívání některé z nabídek zařízení, zákaz využívání technického vybavení zařízení nebo určité cviky (dřepy, kliky). Součástí by měla být i náhrada nebo odpracování škody za porušení vnitřních pravidel a ne sankcí (Bartoňová, Šándor, 2005).

4.1 Formy rizikového chování

Každý autor vnímá jiné formy rizikového chování (srov. Sobotková et al., 2014, Zemanová et al., 2015). Podle systému sledování rizikového chování mládeže (dále jen YRBSS) je hlavních těchto 6 forem:

- chování, které se podílí na neúmyslném poranění a násilí,
- užívání tabákových výrobků,
- užívání alkoholu a jiných návykových látek,
- sexuální chování, které vede k nechtěnému těhotenství a sexuálně přenosným chorobám,
- nezdravé jídelní návyky,
- fyzická neaktivita (YRBSS, 2019).

4.2 Riziková mládež

Tento pojem chápaný jako sociální problém vznikl až v novověku (Matoušek et al., 2010). Rizikovou mládeží se myslí taková mládež, která je typická agresivním chováním, přichází častěji do kontaktu se sociálně patologickými jevy, jako je např. drogová závislost, alkoholismus, kriminalita a delikvence nebo taky vandalismus, šikanování a jiné formy násilného chování (rasismus, antisemitismus, xenofobie). Do této kategorie patří i dospívající z dysfunkčních rodin, kde není podporován jeho emoční ani mravní vývoj. S rizikovým chováním a jeho následky souvisejí úmrtí adolescentů, přičemž toto chování dopadá na ekonomické zatížení celé společnosti. Podle Sobotkové et al. (2014) syndrom rizikového chování v dospívání je:

- zneužívání návykových látek – zde velice rychle klesá věk uživatelů a zvětšuje se počet dívek,
- negativní jevy v oblasti psychosociálního vývoje – poruchy chování, delikvence, kriminalita, sociální fobie, sebepoškozování a suicidalita,
- rizikové chování v oblasti reprodukce – předčasný sex, pohlavní nemoci, střídání partnerů, předčasné rodičovství.

Skupiny dětí, které jsou nevíce ohroženy a u nichž je největší pravděpodobnost k sociálně patologickým činnostem, jsou děti bez zájmu a děti, které bohužel na přání svých rodičů navštěvují některé zájmové organizace, a tak se s nimi ani neztotožňují (Hájek et al., 2011).

4.3 Antisociální chování

Za antisociální chování je v současné psychologii označeno chování, které překračuje normy, hodnoty a principy daná společnosti, jde tedy o chování, které není ve veřejném zájmu. Antisociální chování se částečně překrývá s delikventním chováním. Za jeden z nejdůležitějších typů antisociálního chování považujeme Farringtonovy poruchy chování (Sobotková et al., 2014).

Antisociální chování je jakékoli jednání, které porušuje sociální pravidla a základní práva ostatních lidí. Jedná se o promyšlené jednání zranit jedince či zvířata nebo poškodit majetek, nezákonné chování a odpor k autoritám (Duncan et al., 2002).

5 Cíle práce a hypotézy

Pro potřeby této práce s názvem „Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež na Vltavotýnsku“ byly stanoveny následující cíle a hypotézy.

5.1 Cíle práce

1. Zjistit, jaká je informovanost dětí a mládeže na Vltavotýnsku o službách, které poskytuje NZDM Bongo.
2. Zjistit, zda jsou služby poskytované NZDM Bongo dostupné pro všechny potenciaální klienty Vltavotýnska.

5.2 Hypotézy

V původním podkladu bakalářské práce jsou uvedeny dvě hypotézy:

H1: Děti, které dochází či dojíždějí do Týna nad Vltavou do školy, mají více informací o NZDM Bongo než děti, které chodí od jiných škol v regionu Vltavotýnsko.

H2: Služby NZDM Bongo jsou dostupné pro všechny děti na Vltavotýnsku.

V souvislosti s odložením obhajoby práce, bylo nutné dát hypotézy do souladu s aktuálním stavem výzkumu, který byl autorkou doplněn oproti původnímu plánu o nová zjištění, tj. byly stanoveny tři hypotézy. Ty lépe odpovídají prováděnému výzkumu.

H1: Děti, které dochází či dojíždějí do Týna nad Vltavou do školy, mají více informací o NZDM Bongo než děti, které chodí od jiných škol v regionu Vltavotýnsko.

H2: Na návštěvnost služeb NZDM Bongo má vliv místo školy, do které děti chodí.

H3: Na návštěvnost služeb NZDM Bongo má vliv znalost umístění NZDM.

5.3 Operacionalizace pojmů

Informovanost

Pro účel této bakalářské práce je dostupnost měřena pomocí otázek zaměřených na základní informace o nízkoprahovém zařízení – tedy na zařízení, cílovou skupinu, náplň programu, spojení se se zařízením a princip nízkoprahovosti.

Dostupnost

Dostupnost je měřena pomocí otázek zaměřených na bydliště, školu a jejich vzdálenost. V této bakalářské práci je dostupnost ověřena i autobusovými spoji mezi jednotlivými

vesnicemi a Týnem nad Vltavou (viz Příloha 4). Dostupnost má být zajištěna na celém území Vltavotýnska.

6 Metodika výzkumu

6.1 Použité metody a techniky výzkumu

V práci byl použit kvantitativní typ výzkumu, metoda dotazování, technika dotazník. Techniku dotazníku jsem zvolila zejména z důvodu pandemie COVID–19, kdy nebylo možné, abych vedla s dětmi rozhovory. K získání potřebných dat jsem vytvořila dotazník na webových stránkách Google, neboť opět z výše uvedeného důvodu nebyl možný osobní sběr dat přímo ve škole. Dotazník obsahoval 18 otázek (viz Příloha 5). Dále byla provedena sekundární analýza, která spočívala v kompletním průzkumu jízdnicích řádů 2021 a 2022 a to s použitím internetové stránky IDOS.

6.2 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor je tvořen žáky 2. stupně základních škol a studenty osmiletého gymnázia (prima až kvarta) z Vltavotýnska. Z celkového počtu 5 škol byly 4 školy ochotné distribuovat dotazník dětem. Odkaz na dotazník byl přeposlán e-mailem ředitelům tří ZŠ a řediteli víceletého gymnázia. Školy tento odkaz obratem rozposlaly žákům své ZŠ a studentům gymnázia. Dotazník vyplnilo celkem 226 respondentů ze všech výše uvedených škol.

6.3 Etika výzkumu

Ve své výzkumu jsem dbala na etické zásady sběru dat, které přepokládají určitou rozdílnost specifických skupin. Etické zásady jsou důležité k ochraně osobních údajů a samozřejmě k anonymitě informantů. Nejdůležitější je, aby nikdo nepřišel k újmě jak fyzické, tak psychické. Při realizaci výzkumu bychom měli dbát na souhlas osoby, protože pokud ho nedá, nemůžeme danou osobu zkoumat. A také je nutné dbát na informovaný souhlas se zapojením do výzkumu.

V mém případě souhlas měly zapojené školy, které informovaly rodiče o účasti jejich dětí v mém dotazníkovém šetření. Tím, že výzkum probíhal v období pandemie COVID–19, nemohla jsem dotazníky distribuovat do škol osobně, proto jsem zvolila on-line podobu. Výzkum tedy probíhal v souladu se zákonem č. 101/2002 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon č. 101/2002 Sb.“). A také s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném

pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Písemný souhlas ředitelů zapojených škol je uložen u autorky práce.

6.4 *Harmonogram výzkumu*

Po telefonické domluvě, která proběhla 18. 2. 2021, byl dotazník zaslán ředitelům škol, které mi dovolili tento e-mail s dotazníkem poslat. Bohužel se jedna škola nezapojila, a protože její žáci jsou také potenciálními uživateli služeb NZDM, domluvila jsem se v NZDM Bongo, že dotazník cíleně rozšíří mezi své klienty. Google dotazník byl k dispozici od 21. 2. 2021 do 30. 4. 2021.

Dále byla v období 21. 2. 2021 do 30. 4. 2021 provedena sekundární analýza jízdních spojů, která byla v září 2022 opětovně provedena, a to v kontextu aktualizace jízdních řádů dopravcem (viz Příloha 4, Tabulka 6 až 22). V listopadu 2022 jsem pak provedla analýzu strategických dokumentů ORP Týna nad Vltavou a v lednu 2023 analýzu sociální sítě Facebook NZDM Bongo a to za období leden 2011 až prosinec 2022.

6.5 *Způsob zpracování dat*

Vyhodnocení dotazníku bylo realizováno pomocí programu IBM SPSS Statistic. Dále byly zpracovány grafy a tabulky v programu Excel. Výsledky analýzy jízdních řádů byly dány do souvislosti s otevírací dobou NZDM Bongo (viz Příloha 4), abychom zjistili, zda mají děti reálnou možnost NZDM navštívit i když nemají možnost, aby je rodiče dovezli autem. Vyhodnocení proběhlo metodou tužka/papír.

7 Výsledky

V této kapitole najdeme výsledky získané z dotazníkového šetření. Získaná data jsou zpracována ve formě grafů a tabulek, doplněných slovním komentářem.

7.1 Charakteristika respondentů výzkumného šetření

Z celkového počtu 575 žáků/studentů se výzkumu účastnilo 226 žáků/studentů (viz Tabulka 1), což činí 39% návratnost.

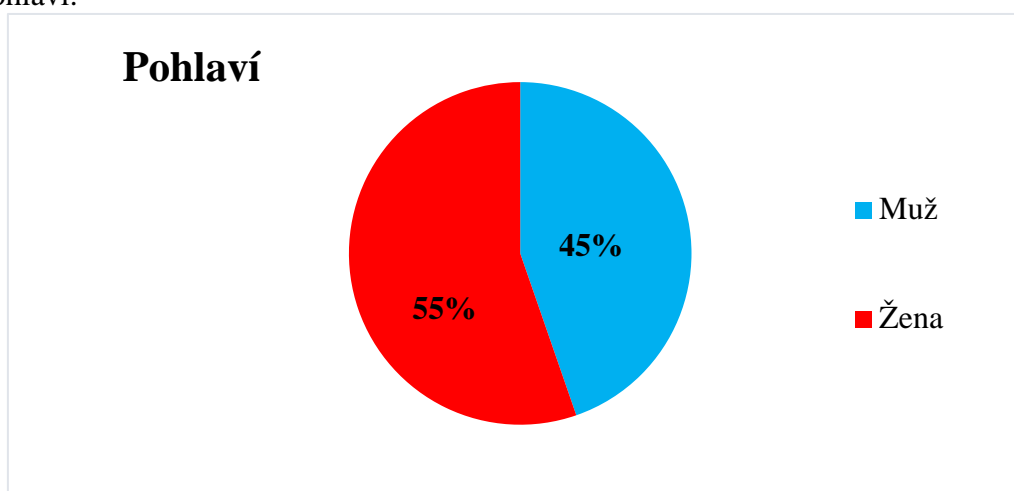
Tabulka 1 Návratnost dotazníků

Škola	Počet žáků/studentů na 2. stupni ve školním roce 2020/2021	Návratnost dotazníků
Gymnázium Týn nad Vltavou	95	55
ZŠ Týn nad Vltavou Malá strana	201	63
ZŠ Týn nad Vltavou Hlinecká	132	16
ZŠ Chrášťany	62	55
ZŠ Dolní Bukovsko	85	37
Celkem	575	226

Zdroj: vlastní výzkum (2023).

1. Pohlaví

Z níže uvedeného grafu můžeme vidět víceméně rovnoměrné zastoupení obou pohlaví.

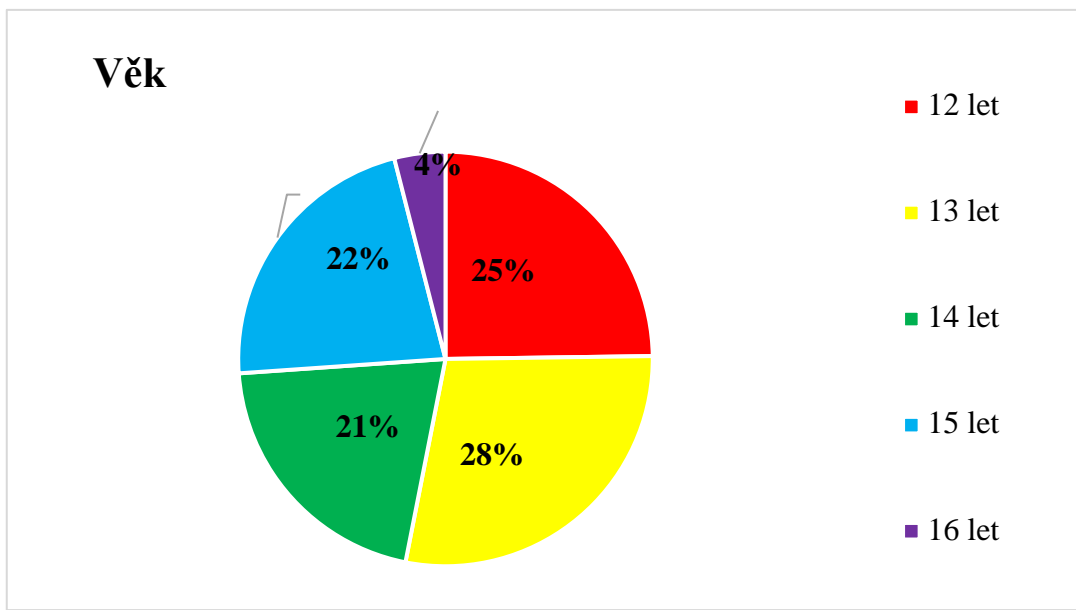

Obrázek 1 Rozdělení respondentů dle pohlaví

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

2. Věk

Z uvedeného grafu je patrné, že poslední věková skupina *16 let* je nejméně početná, a to z důvodu možného odkladu školní docházky (tj. žáci do školy nastoupili v 7 letech) anebo školní docházka byla zahájena o rok později (děti narozené po 31. srpnu daného roku nástupu do školy) či se mohlo jednat o žáka, který propadl. Tyto důvody nebyly výzkumem dále zjišťovány.

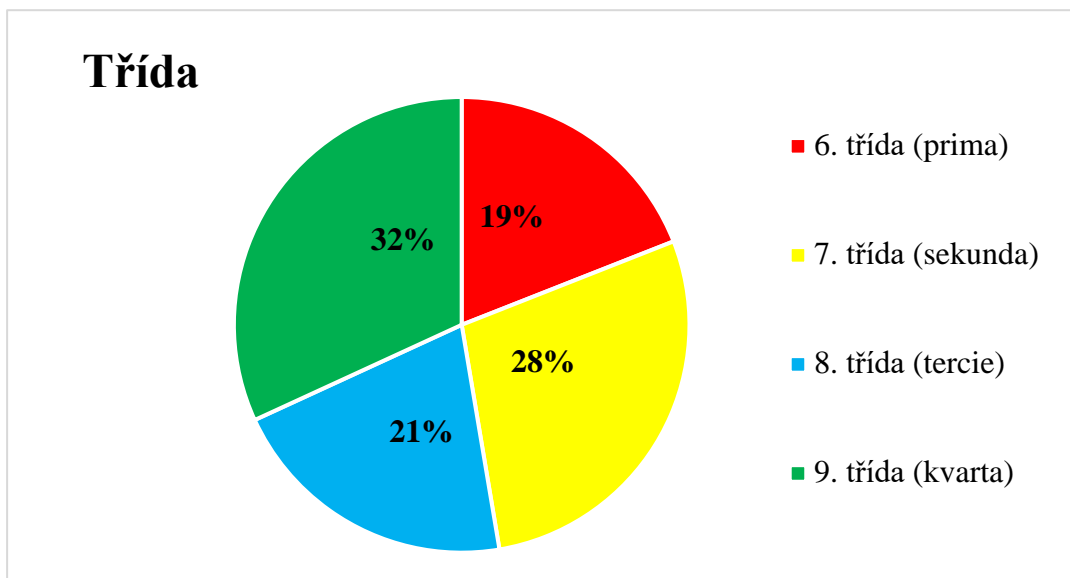
Obrázek 2 Rozdělení respondentů podle věku

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

3. Do jakého ročníku chodíš?

Podle níže uvedeného grafu můžeme říct, že nejvíce žáků je z *9. ročníku (kvarty)* celkem 72 respondentů poté následují žáci *7. ročníku (sekundy)* celkem 64 respondentů. Z celkového počtu respondentů představuje *6. ročníku (prima)* 43 respondentů, *7. ročníku (sekunda)* 64 respondentů, *8. ročníku (tercie)* 47 respondentů a *9. ročníku (kvarta)* 72 respondentů.

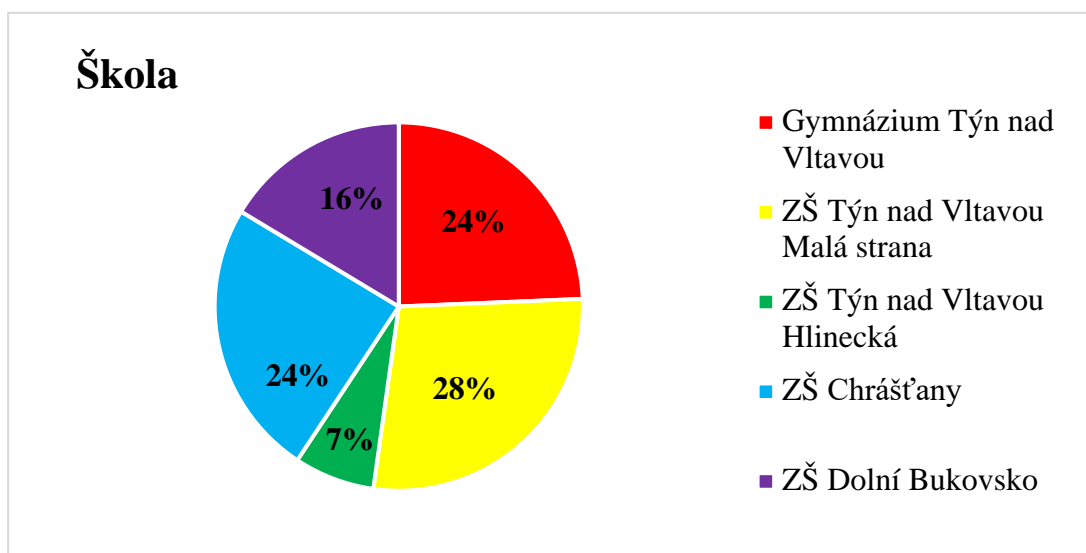

Obrázek 3 Rozdělení respondentů dle tříd

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

4. Do jaké školy chodíš?

Z níže uvedeného grafu je patrné, že nejmenší počet respondentů je ze ZŠ Týn nad Vltavou Hlinecká (celkem 16 respondentů). Naopak nejvíce respondentů je ze ZŠ Týna nad Vltavou Malá strana 63 respondentů. Z celkového počtu respondentů představuje Gymnázium Týn nad Vltavou 55 respondentů, ZŠ Týn nad Vltavou Malá strana 63 respondentů, ZŠ Týn nad Vltavou Hlinecká 16 respondentů, ZŠ Chrášťany 55 respondentů a ZŠ Dolní Bukovsko 37 respondentů.

Obrázek 4 Rozdělení respondentů dle škol

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

5. Kde bydlíš?

Z Tabulky 4 je patrné, že nejvíce respondentů bylo ze samotného *Týna nad Vltavou*, následovalo *Dolní Bukovsko*, *Chrášťany* a *Všemslice*.

Tabulka 2 Bydliště respondentů a jejich počet

Název obce	Počet respondentů z dané obce	Název obce	Počet respondentů z dané obce
Bečice	1	Hosty	9
Bechyně	3	Chrášťany	23
Březí	1	Karlovo	1
Česká Lhota	1	Koloměřice	4
Dobruška	1	Neměnice	3
Dobšice	4	Písecká Smoleč	6
Dolní Bukovsko	27	Popovice	1
Dolní Kněžeklady	1	Požárky	1
Doubrava	1	Slabčice	1
Doubravka	2	Smilovice	2
Dražič	8	Sobětice Žimutice	1
Hartmanice	5	Temelín	5
Hněvkovice	2	Týn nad Vltavou	80
Horní Bukovsko	1	Všemslice ¹	27
Horní Hůrka	1	Žimutice	3

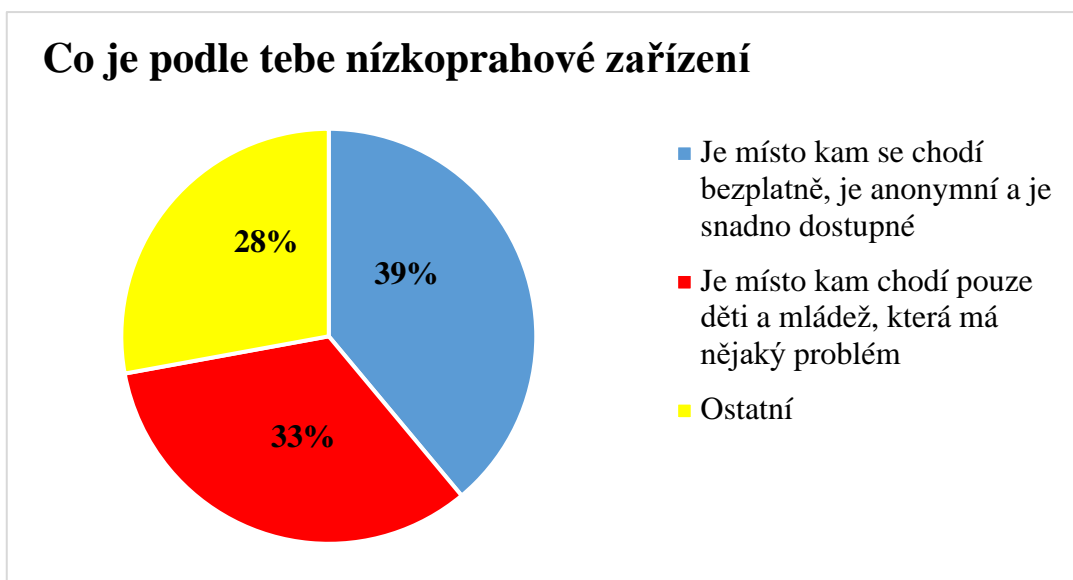
Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

¹ Všemslice zahrnují i Neznašov, Bohunice, Všeteč, Slavětice

7.2 Popisná statistika

1. Co je podle tebe nízkoprahové zařízení

Dle uvedeného grafu můžeme říct, že největší počet odpovědí mají dvě odpovědi, a to že *se jedná o místo, kam se chodí bezplatně, je anonymní a je snadno dostupné* (celkem 88 respondentů), kteří danou otázku brali obecně, tak, jak je uvedena v zákoně o sociálních službách. Druhá nejčastější odpověď byla, že *je to místo, kam chodí pouze děti a mládež, která má nějaký problém* (celkem 75 respondentů), tito respondenti nízkoprahové zařízení tedy vnímají, jako zařízení určené pouze dětem a mládeži. Tím pádem můžeme říct, že 163 respondentů má představu o tom, co je to nízkoprahové zařízení. Do *ostatních odpovědí* byly zařazeny výroky typu „je to místo pro bezdomovce“, „je to místo kam nikdo nechodí“, „je to místo kde se schází důchodci“, je to místo pro děti bez domova“, „je to místo, kde se odkládají novorozenci“, „je to místo pro lidi s mentální poruchou“, „nevím“, „je to místo především pro nepřízpůsobivé“, „je to místo pro výdej jídla potřebným“ – takto odpovědělo celkem 63 respondentů.

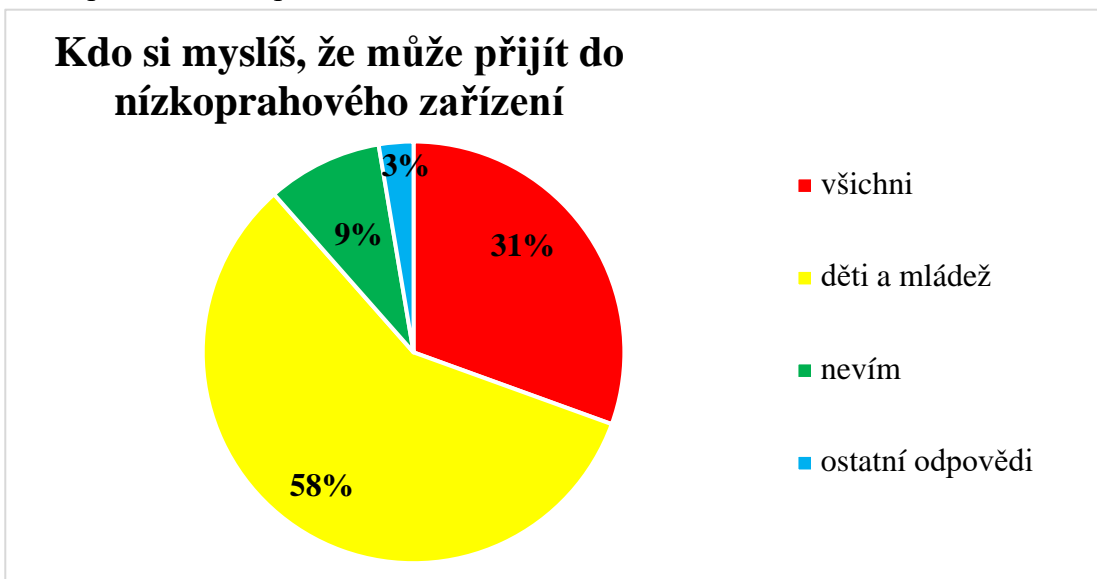

Obrázek 6 Rozdělení respondentů dle názoru, co je nízkoprahové zařízení

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

2. Kdo si myslíš, že může přijít do nízkoprahového zařízení

Podle uvedeného grafu můžeme říct, že nejvíce respondentů si myslí, že do nízkoprahového zařízení mohou chodit *děti a mládež* uvedlo celkem 131 respondentů, na druhém místě jsou pak *všichni*, to uvedlo celkem 69 respondentů. Zbývající odpovědi jsou *nevím*, takto odpovědělo celkem 20 respondentů. Do *ostatních odpovědí* spadají dvě odpovědi, a to matky samoživitelky a senioři dohromady tak odpovědělo 6 respondentů.

Obrázek 7 Rozdělení respondentů dle názoru, kdo chodí do nízkoprahového zařízení

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

3. Co je náplní programu v nízkoprahovém zařízení

V této otázce byla možnost zaškrtnout více odpovědí. Podle grafu můžeme říct, že většina respondentů dala odpověď *hry, malování a kreslení a poskytnout zázemí*. Další odpovědi s větším počtem odpovědí jsou *doučování, preventivní přednášky, sport a volná zábava*.

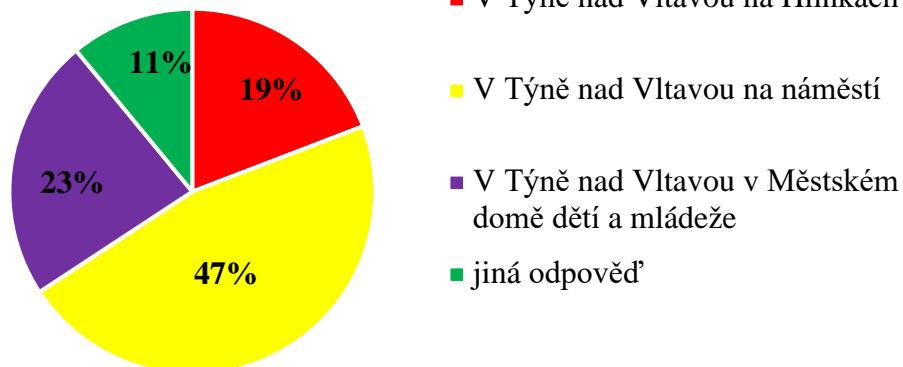
Obrázek 8 Rozdělení respondentů dle náplně v nízkoprahovém zařízení

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

4. Víš, kde je nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo

Podle uvedeného grafu je patrné, že nejvíce respondentů odpovědělo, že nízkoprahové zařízení se nachází v *Týně nad Vltavou na náměstí* (102 respondentů) jako další odpověď je, že se nachází v *Týně nad Vltavou v Městském domě dětí a mládeže Týn nad Vltavou* (51 respondentů) a v *Týně nad Vltavou na Hlinkách* (49 respondentů). Zbývajících 24 respondentů uvedlo, *jinou odpověď* a to, že neví nebo nemají tušení, kde se NZDM Bongo v Týně nad Vltavou nachází.

Víš, kde je nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo

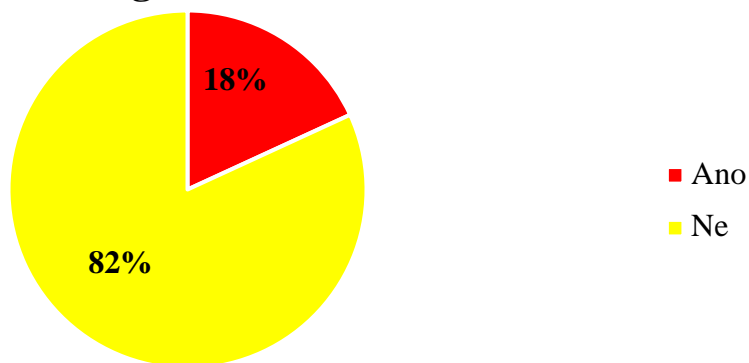
Obrázek 9 Rozdělení respondentů dle umístění nízkoprahového zařízení

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

5. Víš, že má nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo Facebook?

O Facebooku NZDM Bongo má informace 41 respondentů, 101 respondentů *neví*, že má NZDM Bongo Facebook má.

Víš, že má nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo Facebook

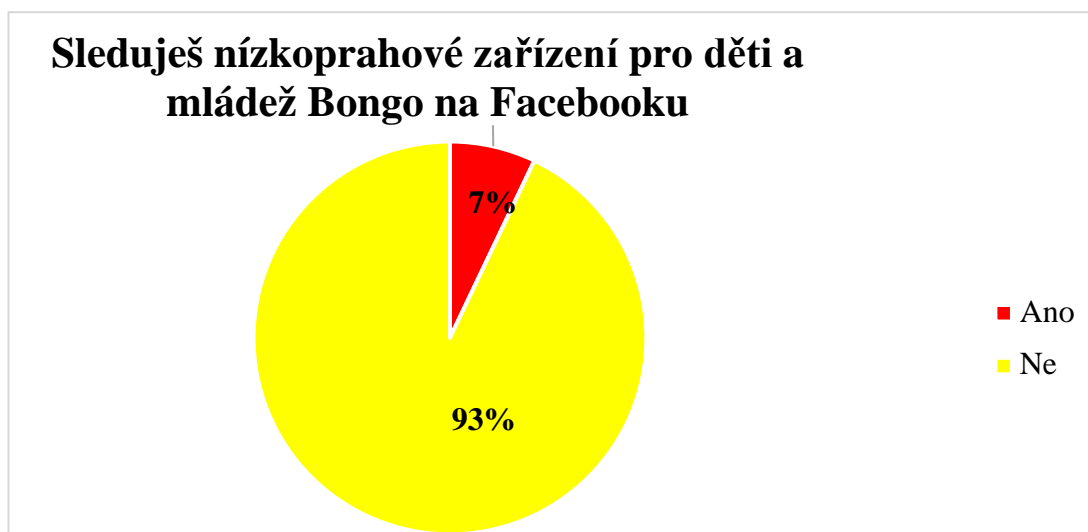

Obrázek 10 Rozdělení respondentů dle vědomí o facebookovém účtu

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

6. Sleduješ nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo na Facebooku

Celkem 210 respondentů odpovědělo na danou otázku *NE*. Odpověď *ANO* zvolilo celkem 24 respondentů.

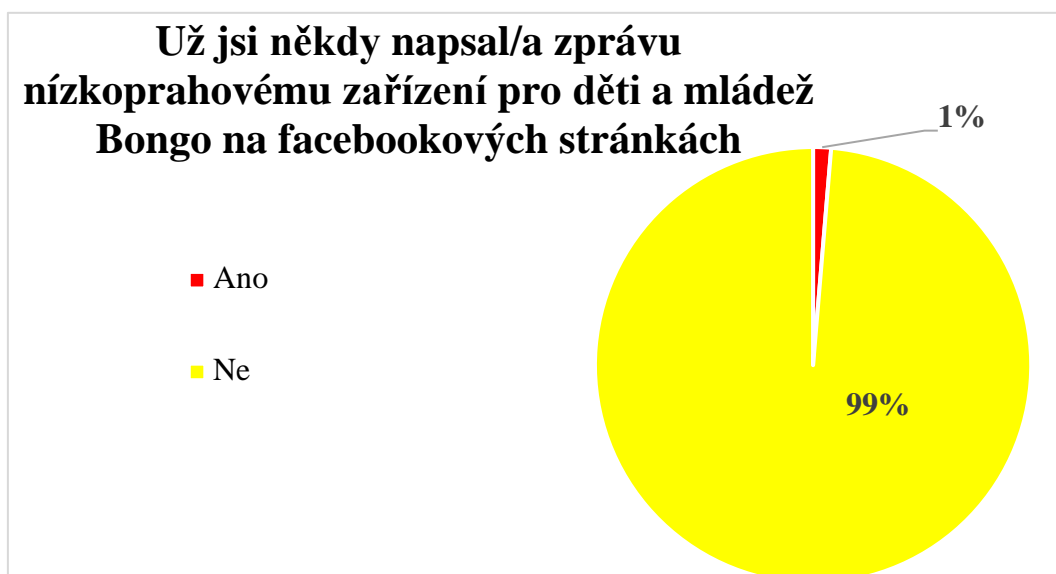

Obrázek 11 Rozdělení respondentů dle sledování facebookového účtu

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

7. Už jsi někdy napsal/a zprávu nízkoprahovému zařízení pro děti a mládež Bongo na facebookových stránkách

Téměř všichni respondenti odpověděli na otázku, jestli už někdy napsali zprávu nízkoprahovému zařízení pro děti a mládež Bongo na facebookových stránkách *NE* (celkem 223 respondentů). Zbýlých 3 respondenti odpověděli *ANO*.

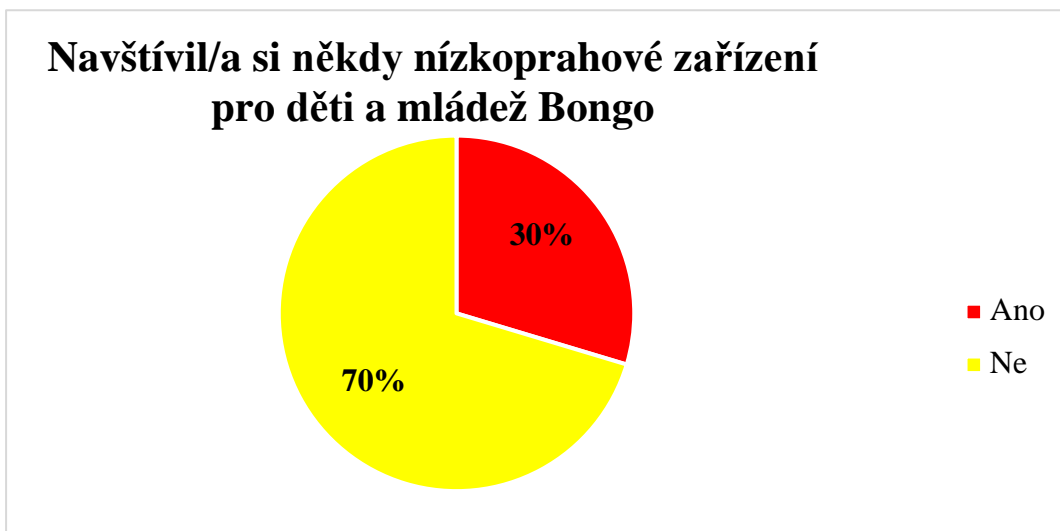

Obrázek 12 Rozdělení respondentů podle poslání zprávy na Facebook NZDM Bongo

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

8. Navštívil/a si někdy nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo

Nadpoloviční většina respondentů odpověděla, že *nenavštívila nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo*, jedná se celkem o 159 respondentů. Na odpověď *ano* tedy, že navštívili nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo reagovalo celkem 67 respondentů.

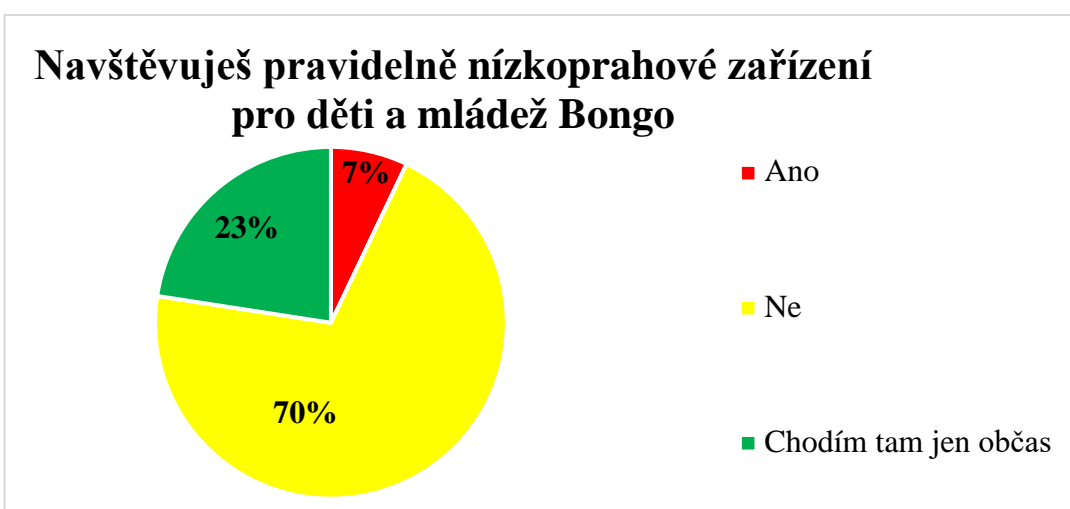

Obrázek 13 Rozdělení respondentů podle návštěvy NZDM Bongo

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

9. Navštěvuješ pravidelně nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo

Na následující otázku odpovědělo 85 respondentů *nikdy jsem tam nebyl/a*. Pouhý jeden respondent odpověděl *ano* (tedy, že tam chodí pravidelně), odpověď *chodím tam jen občas* má 18 respondentů a odpověď *ne* má 122 respondentů.

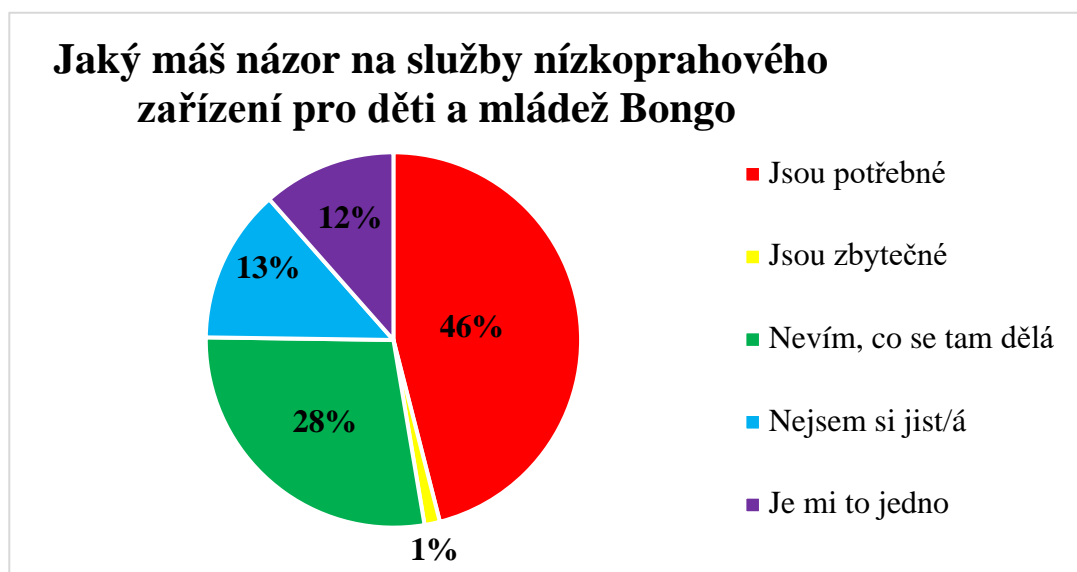
Obrázek 14 Rozdělení respondentů dle pravidelnosti návštěv NZDM Bongo

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

10. Jaký máš názor na služby nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Bongo

Podle následujícího grafu můžeme říct, že skoro polovina (104 respondentů) respondentů odpověděla, že služby, které poskytuje NZDM Bongo *jsou potřebné*. 63 respondentů *neví co se v NZDM Bongo dělá*. Jen 3 respondenti odpověděli, že poskytované služby *jsou zbytečné*. Následující dvě odpovědi jsou dost vyrovnané, a to *nejsem si jist/á a je mi to jedno*, odpověď je mi to jedno zaškrtno 26 respondentů a odpověď nejsem si jist/á zaškrtno 30 respondentů.

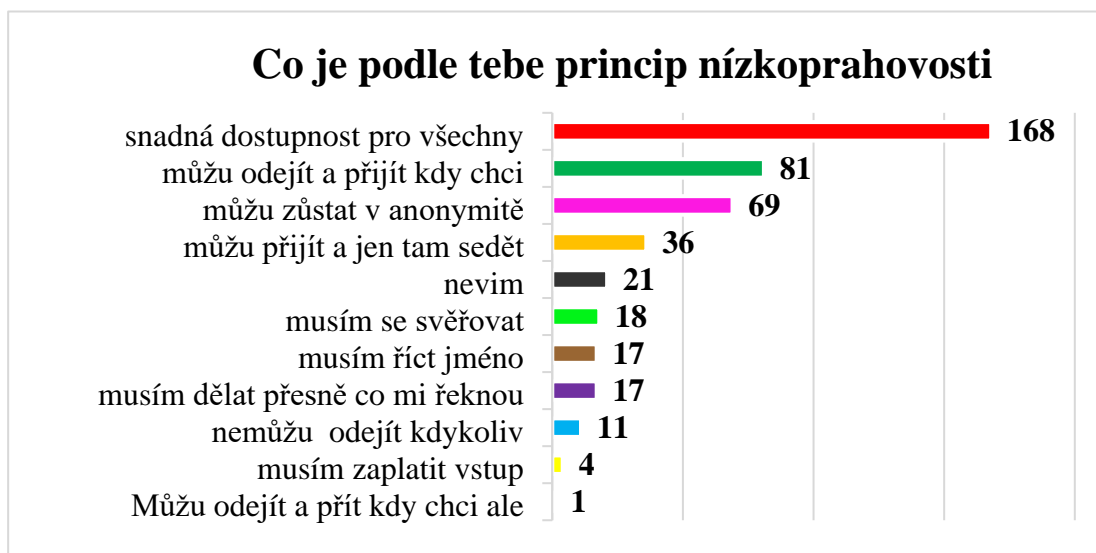

Obrázek 15 Rozdělení respondentů dle názoru na služby NZDM Bongo

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

11. Co je podle tebe princip nízkoprahovosti

V této otázce byla možnost zaškrtnout více odpovědí. Podle uvedeného grafu můžeme vidět, že odpověď *snadná dostupnost pro všechny* má nejvíce odpovědí. Jako další je odpověď *mohu odejít a přijít kdy chci*. Jeden respondent odpověděl, že *může přijít a odejít kdy chce, ale od 12:00 do 18:00 hodin*, což je otevírací doba NZDM. Dle odpovědí mohu říci, že většina respondentů ví, co je princip nízkoprahovosti.

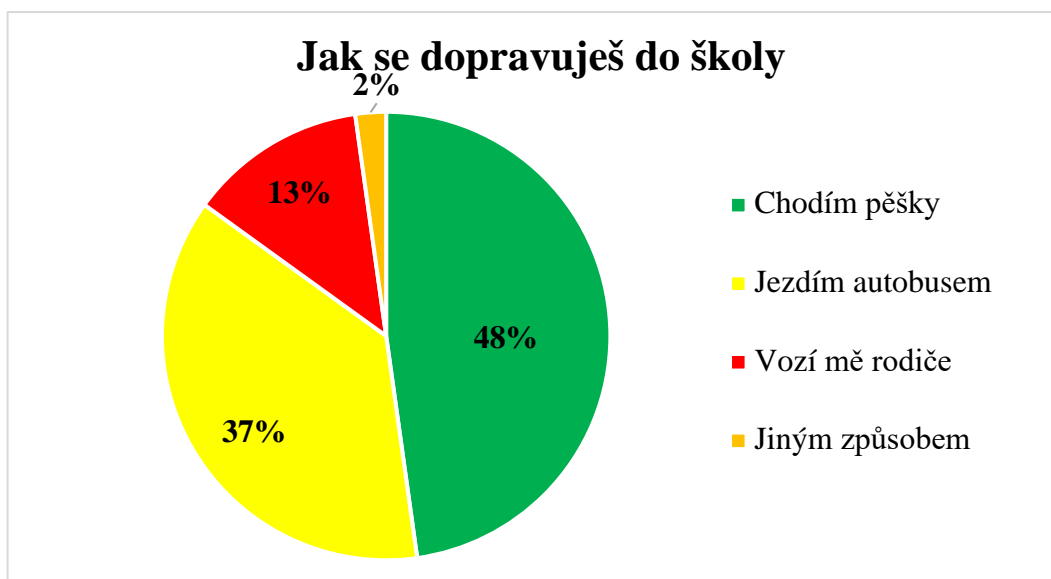

Obrázek 16 Rozdělení respondentů dle názoru na princip nízkoprahovosti

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

12. Jak se dopravuješ do školy

Dle níže uvedeného grafu je patrné, že nejvíce respondentů se dopravuje do školy *pěšky* (108 respondentů), *autobusem* (84 respondentů), *odvoz rodičem* (29 respondentů) a zbylých 5 respondentů se dopravuje do školy *jiným způsobem* – vozí mě příbuzní, jezdím na kole, na koloběžce a někdy i pěšky nebo na kole.

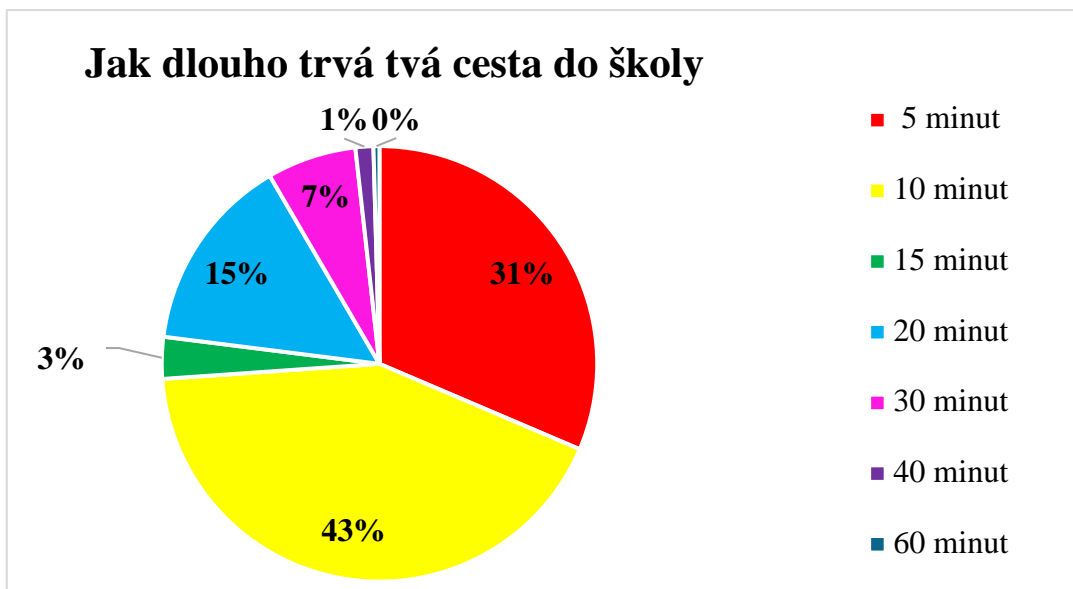

Obrázek 17 Rozdělení respondentů dle dopravy do školy

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

13. Jak dlouho trvá tvá cesta do školy

Podle uvedeného grafu je vidět, že cesta do školy trvá nejvíce respondentům *okolo 10 minut* (96 respondentů) a asi 5 minut (71 respondentů). Odpověď *20 minut* zaškrtno celkem 33 respondentů a odpověď *30 minut* zaškrtno 15 respondentů. Nejméně respondentů odpovědělo *60 minut* (1 respondent), *40 minut* (3 respondenti) a *15 minut* (7 respondentů).

Obrázek 18 Rozdělení respondentů dle délky trvání cesty do školy

Zdroj: Vlastní výzkum, 2021.

7.3 Statistické zpracování hypotéz

Pro statistické ověření stanovené hypotézy byl použit statistický program IBM SPSS Statistic a stanovená hladina významnosti testu činila $\alpha = 95 \%$.

H1: Děti, které dochází či dojíždějí do Týna nad Vltavou do školy, mají více informací o NZDM Bongo než děti, které chodí od jiných škol v regionu Vltavotýnsko.

Pro otestování H1 byl použit Dvouvýběrový t-test (viz Tabulka 3, níže), kdy první skupinu představovaly děti navštěvující školy v Týně nad Vltavou a u které průměr v informovanosti o NZDM Bongo činil $m=2,27$ (std. 0,732). Druhou skupinou pak byly děti navštěvující jiné školy v regionu Vltavotýnsko s průměrem $m= 2,18$ (std. 0,775). Vzhledem k nepoměru obou skupin byla data dále statisticky vyvážena v programu IBM SPSS Statistics pro dosažení poměru pro komparaci. Dosažená hladina významnosti

činila $p=0,326$ ($p=0,327$) a výsledek testu $t=0,983$ ($t=0,981$). Z výsledku je tak patrné, že nebyl nalezen statisticky významný rozdíl v informovanosti o NZDM Bongo mezi analyzovanými skupinami a hypotéza se tak nepotvrdila.

Tabulka 3 – Rozdíl v informovanosti o NZDM Bongo mezi dětmi, které navštěvují školu v Týně nad Vltavou a těmi, které navštěvují jiné školy v regionu Vltavotýnsko.

		t-test for Equality of Means				
		t	df	Sig. (2-tailed)	(2-Mean Difference	Std. Error Difference
informovanost	Equal variances assumed	,983	296	,326	,086	,087
	Equal variances not assumed	,981	291,781	,327	,086	,087

Zdroj: Vlastní výzkum, 2022.

H2: Na návštěvnost služeb NZDM Bongo má vliv místo školy, do které děti chodí.

Hypotéza č. 2 byla otestována pomocí Chí-kvadrát testu (viz Tabulka 4, níže). Dosažená hladina významnosti činila $p=0,174$ a výsledek testu činil $\chi^2=1,844$. Na základě toho lze konstatovat, že místo školy, které děti navštěvují, nemá vliv na návštěvnost NZDM Bongo. Hypotéza se nepotvrdila.

Tabulka 4 – Vliv místa navštěvující školy na návštěvnost NZDM Bongo

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,844 ^a	1	,174		
Continuity Correction ^b	1,437	1	,231		
Likelihood Ratio	1,886	1	,170		
Fisher's Exact Test				,204	,115
Linear-by-Linear Association	1,835	1	,176		
N of Valid Cases	208				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,26.

b. Computed only for a 2x2 table

Zdroj: Vlastní výzkum, 2022.

H3: Na návštěvnost služeb NZDM Bongo má vliv znalost umístění NZDM.

H3 byla taktéž otestována pomocí Chí-kvadrát testu (viz Tabulka 5, níže). Dosažená hladina významnosti v tomto případě činila $p=0,000$ a výsledek testu činil $\chi^2=38,117$. Na základě toho lze konstatovat, že na návštěvnost služeb NZDM Bongo má vliv znalost umístění NZDM. Hypotéza se tudíž potvrdila.

Tabulka 5 – Vliv znalosti umístění NZDM Bongo na jeho návštěvnost**Chi-Square Tests**

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	38,117 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	36,305	1	,000		
Likelihood Ratio	39,860	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	37,934	1	,000		
N of Valid Cases	208				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 32,21.

b. Computed only for a 2x2 table

Zdroj: Vlastní výzkum, 2022.

7.4 Výsledky analýzy jízdních řádů v kontextu provozní doby

Otevírací doba NZDM Bongo je od 12:00 – 18:00 hodin, proto jsem dělala sekundární analýzu jízdních řádů, abych zjistila, jaká je dostupnost z ostatních obcí na Vltavotýnsku. Z jízdních řádů je patrné, že některé obce nemají skoro žádné spojení (viz Tabulka 7, 11, 22). Některé obce mají sice málo autobusového spojení, ale jezdí jim autobusy v otevírací dobu NZDM Bongo. Všechna spojení jsou podrobně zaznamenána v Příloze 4 (Tabulka 6 až 22).

Vltavotýnsko má 14 obcí, které společně tvoří mikroregion Vltavotýnsko. V roce 2020 na Vltavotýnsku patřila do sítě sociálních služeb pouze jedna sociální služba, a to osobní asistent, ale v roce 2021 se síť sociálních služeb zde velice rozrostla na 6 sociálních služeb. Provozovatelem je Farní charita Týn nad Vltavou, v registru sociálních služeb se registrovala v roce 2005. Z výročních zpráv NZDM Bongo jsem zjistila, že NZDM Bongo se nachází v silných stránkách ORP Týna nad Vltavou.

Což beru jako pozitivum pro tuto službu i když se domnívám, že přemístění NZDM Bongo z lokality, kde se nachází nejvíce dětí a mládeže z cílové skupiny na jiné místo, nebylo správné. V plánu sociálních služeb na roky 2022/24 NZDM je ve slabých stránkách, protože terénní forma je málo financovaná, ale tím pádem jí můžeme zařadit do příležitostí ve SWOT analýze.

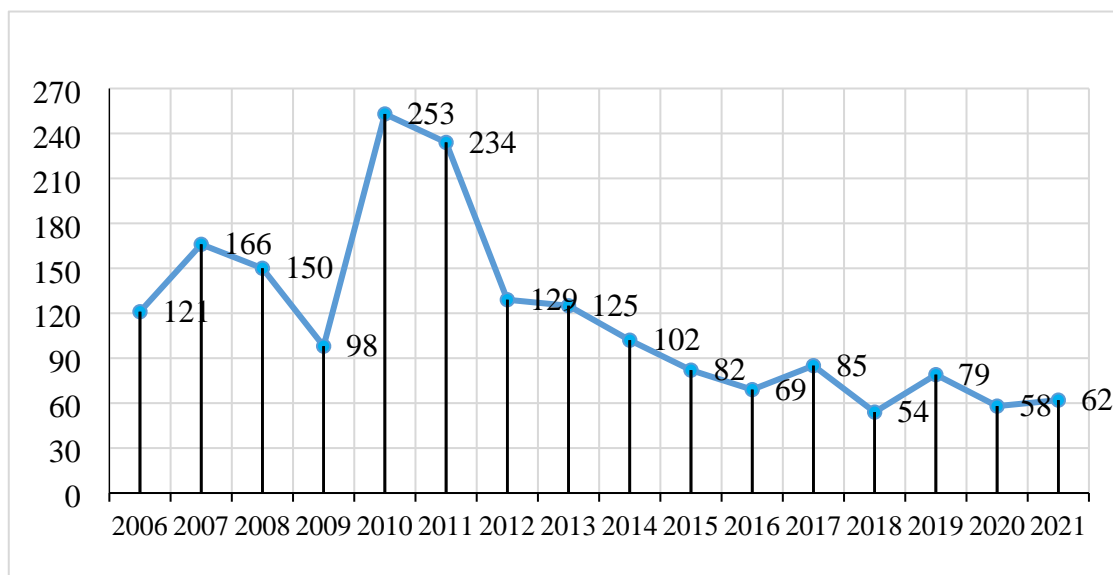
7.5 Analýza strategických dokumentů ORP Týn nad Vltavou

Vltavotýnsko je oblast středního Povltaví s centrálním městem Týnem nad Vltavou. Nachází se ve střední části Jihočeského kraje, přibližně 25–35 km severně od města České Budějovice. V porovnání s ostatními obcemi s rozšířenou působností je Vltavotýnsko druhé nejmenší území obce s rozšířenou působností v Jihočeském kraji. Členy Sdružení měst a obcí Vltava je 14 obcí, ty tvoří mikroregion Vltavotýnsko a jsou také součástí správního území Týna nad Vltavou jako obce III. typu. Do mikroregionu Vltavotýnsko spadají: Týn nad Vltavou (město), Bečice, Čenkov u Bechyně, Dolní Bukovsko (městys), Dražič, Hartmanice, Horní Kněžeklady, Hosty, Chrást'any, Modrá Hůrka, Temelín, Všemyšlice a Žimutice (viz Tabulka 2). Vltavotýnsko získalo své jméno podle jednoho z nejstarších sídel jižních Čech, města Týna nad Vltavou. Týnská osada vznikla patrně již v 11. století, když toto území, které se nachází mezi Lužnicí a Vltavou padlo do majetku pražského biskupství. Díky tomu, že mělo výhodnou polohu při vodní cestě a vltavskému brodu se z osady brzy stalo významné ekonomické i obchodní centrum, jehož trvání již dokládá zpráva z roku 1229 (MAS Vltava, z. s., 2019).

Do sítě sociálních služeb na Vltavotýnsku v roce 2020 patřila pouze služba osobní asistent. Zatímco v roce 2021 se patřily služby odborné sociální poradenství, osobní asistent, pečovatelská služba, podpora samostatného bydlení, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a sociálně terapeutické dílny. Tudíž do sítě sociálních služeb NZDM Bongo patří (Jihočeský kraj, © 2022).

Poskytovatelem sociální služby v ORP Týn nad Vltavou je Farní charita, která provozuje NZDM Bongo. V registru sociálních služeb bylo NZDM Bongo zapsáno 1. 6. 2005. Forma poskytování sociální služby je ambulantní (Registr poskytovatelů sociálních služeb© 2022). Cílová skupina NZDM jsou děti a mládež. Kapacita v NZDM Bongo je 25 klientů. Přičemž v roce 2017 bylo 85 uživatelů a v roce 2018 už pouze 54 uživatelů. Počet neuspokojivých služeb činil za rok 2017 i za rok 2018 0 uživatelů. Posláním NZDM Bongo je provádět děti a mládež z Týna nad Vltavou a okolí dospíváním.

NZDM Bongo usiluje o sociální začlenění a pozitivní změnu v životním způsobu dětí a mládeže. Dává jim podporu a odbornou pomoc. NZDM patří do silných stránek ORP Týna nad Vltavou (Jihočeský kraj, © 2022). V plánech sociálních služeb Jihočeského kraje (© 2022) na rok 2022/2024 najdeme, že NZDM je zaraženo do slabých stránek, protože je nedostatečně financována terénní forma NZDM, a proto ji řadíme do příležitostí, zde je uvedena terénní forma NZDM. Zde se uvádí, že riziková oblast v Týně nad Vltavou je Hlinecké sídliště. A v její docházkové vzdálenosti působí NZDM. Uvádím počet klientů v různé roky, kdy mohu říct, že od roku 2015 je v NZDM Bongo podobný počet klientů. Analyzovala jsem výroční zprávy Charity Týna nad Vltavou a zjistila jsem, že nejvíce klientů NZDM Bongo eviduje v letech 2010 a 2011. Charita Týn nad Vltavou vydává každý rok výroční zprávy, které píšou pořád stejně či podobně začínají úvodním slovem ředitelky a úvodním slovem faráře. Dále zde zmiňují pracovníky, jejich pozice a poté rozepisují jednotlivé poskytované služby, jejich obsah, cíl nebo cílovou skupinu, někde se objevuje i příběh. Na konci je přehled akcí, vyúčtování za daný rok a na úplném konci najdeme sponzory a dárcy. Z výročních zpráv jsem zjistila, kolik dětí chodí do NZDM Bongo a kolik jich chodilo v předešlých letech (viz Obrázek 19). NZDM Bongo je v roce 2021 zapojilo do projektu „Společně a odborně“, dále je od roku 2008 členem České asociace streetwork.

Obrázek 19 Počet klientů NZDM Bongo v letech 2006-2021

Zdroj: Vlastní výzkum, 2022.

7.6 *Analýza sociální sítě Facebook NZDM Bongo*

Na facebookové stránky NZDM Bongo byl v roce 2011 přidán první příspěvek v tomto roce se NZDM Bongo nachází v Týně nad Vltavou na Hlineckém sídlišti. V roce 2013 byl program na únor velice zajímavý bowling, squash, spousta turnajů a filmů. Březen opět, chodilo se dost do sportovní haly hrát různé hry například basketbal, fotbal nebo volejbal. Měli i své noviny „Bongiviny“. Batikovali trička, chodili do sportovní haly, měli sebeobranu, jezdili na plavání nebo bowling, měli hodně pestrý program a spousta fotek. Příspěvek 22. března – Bongo se stěhuje, od úterý 3. 4. 2018 nové prostory, u příspěvku byla i mapa, kde nové prostory klienti najdou. Na facebookových stránkách se 4. dubna 2018 objevil příspěvek „zajdi, už jsme na Náměstí, vedle jazykovky“. Pokračuje sebeobrana, vyrábění a turnaje. Podle fotek mohu říci, že začali ubývat klienti. Dále nikde v programu nevidím sebeobranu, squash nebo bowling. Turnaje a souboje v různých hrách, malování, pečení a vyrábění, nebo třeba přednášky zůstali stále v programu. První příspěvek v roce 2021 je K+M+B². Příspěvky jsou většinou zaměřeny na program na daný měsíc, nebo zdůraznění, co se v daný týden zrovna bude dělat, aby klienti nezapomněli přijít. V době byla COVID–19 dost nízká aktivita, což je pochopitelné. Za rok 2021 bylo přidáno pouze 34 příspěvků. Za rok 2022 je ke dni 10. 12. 2022 přidáno o 23 příspěvků více než v roce 2021. Ale musím dodat, že se jedná o program ale i o příspěvky obsahující zavření NZDM nebo zkrácení otevírací doby z organizačních důvodů. Myslím si, že úvodní fotka na facebookových stránkách by měla být aktuální, například program na daný měsíc, nebo důležitá sdělení, což zde říci nemohu, že aktualizují průběžně. Je prosinec a úvodní fotku mají „19. - 23. září týden nízkoprahových klubů“. Počet sledujících na facebookových stránkách je 309.

---

² Jedná se o Tříkrálovou sbírku, která probíhala v Týně nad Vltavou.

8 Diskuse

NZDM je typ sociální služby, ukotvený v Zákoně č. 100/1988 Sb.. Z výzkumu vyplynulo, že skoro polovina respondentů si myslí, že služby NZDM Bongo jsou potřebné. Stejně jako Hájek (2011) se domnívám, že nízkoprahové zařízení je převážně pro děti a mládež, které se nacházejí v nějaké obtížné životní situaci a neví, jak jí vyřešit, nebo pro ty, co jsou ohroženy rizikovými jevy. Nejhlavnější cíl NZDM je poskytnout dětem a mládeži individuální pomoc při řešení jejich nepříznivě životní situace. Z výzkumu vyplývá, že většina respondentů ví, co je princip nízkoprahovosti a jsou dobře informovaní o tom, co se v NZDM děje a kdo do něj může docházet. Znalost principu nízkoprahovosti je velice důležitá, protože klienti ví, že se nemusí cítit ohroženě a dokážou se více svěřovat se svými starostmi. Myslím si, že dítě musí mít respekt vůči sociálnímu pracovníkovi, ale také v něm musí vidět kamaráda, někoho, na koho se může obrátit v nepříznivé životní situaci, komu může svěřit svůj problém. Sociální pracovníci v NZDM mají své klienty rozděleny na malé skupiny, aby mezi nimi nebyl moc velký věkový rozdíl. Streetwork (2008) tyto skupiny rozdělil na skupiny od 6 do 12 let, od 13 do 18 let a na skupinu od 19 do 26 let. Nejčastější podoba programu v NZDM Bongo je taková, že s těmi nejmladšími mají naplánovaný program, většinou mají rozdělené na výtvarku, sport, volnou zábavu, občas do toho mají nějaké preventivní programy nebo různé soutěže. Pro ty starší už nemusí mít pevně danou strukturu, dokážou se zabavit sami, a hlavně dokážou vydržet u jedné věci více času než ti mladší.

V souladu s cíli byly stanoveny tři hypotézy. Z odpovědi na první hypotézu vyplývá, že informace mají všichni velice podobné. Nemůžeme tedy říct, že děti, které dochází či dojíždějí do školy v Týně nad Vltavou, mají více informací než děti, které chodí do dalších škol v regionu Vltavotýnsko. Z odpovědi na druhou hypotézu je patrné, že škola, do které děti chodí, nemá vliv na informovanost. Děti, které dojíždějí nebo chodí do jiné školy v regionu Vltavotýnsko, mají stejnou informovanost o službě, jako děti, které chodí do školy v Týně nad Vltavou. Na základě výsledků z poslední hypotézy lze konstatovat, že na návštěvnost služeb má vliv znalost umístění NZDM.

Dostupnost je velmi důležitá a asi proto je tak těžko vysvětlitelná. Můžeme se bavit o dostupnosti jen jako o dopravě, ale to není vše. Souhlasím s Barešem (2010), že dostupnost je multifaktoriální jev, který chápeme jako bezbariérovost, dostupnost finanční, dostupnost časovou nebo dostupnost geografickou. Z výzkumu tedy vyplynulo, že na návštěvnost služeb má velký vliv umístění služby. Domnívám se, že NZDM Bongo

mělo lepší dostupnost, když bylo umístěno v Týně nad Vltavou na Hlineckém sídlišti, kde se nachází nejvíce potencionálních klientů tohoto zařízení. Umístění NZDM Bongo se dost měnilo, jak jsem zjistila, dříve se nacházelo v Týně nad Vltavou u Starého mostu, co si pamatuji já, nacházelo se v Týně nad Vltavou na Hlinkách, kde dle mého názoru mělo zůstat, protože nejvíce rizikové mládeže a také nejvíce klientů v blízkosti bydlí a bylo moc dobře vidět, kde se nachází díky velkému nápisu na oknech druhého patra společenského domu. Umístění, kde ho najdeme dnes je v Týně nad Vltavou na náměstí, kde musím říci, není moc výrazný název, na dveřích je málo viditelný. Dostupnost sociálních služeb tedy vnímáme jako stav rovnováhy mezi zjištěnými potřebami a sítí sociálních služeb. Dle mého výzkumu mohu říct, že na dostupnost služeb NZDM Bongo nemá žádný vliv škola, do které děti chodí. Podle jízdních řádů mohu říct odkud je horší spojení a odkud dobré spojení. Dle mého názoru si myslím, že Čenkov u Bechyně má hodně špatné spojení, a to jak počtem autobusů, tak i časovými rozestupy. Bečice jsou na tom o něco lépe, mají více spojů mířících do Týna nad Vltavou, tím pádem více příležitostí se do NZDM Bongo dostat, a i se dostat zpět domů. Dobšice a Dolní Bukovsko mají více možností autobusového spojení, a to jak do Týna nad Vltavou, tak i z Týna nad Vltavou. Dřažič, Hartmanice, a dokonce i Horní Kněžeklady mají spousta autobusové dopravy. Hosty mají málo spojů, které jedou do Týna nad Vltavou nebo zpět ale myslím si, že časové rozložení je adekvátní. Chrášťany, Neznašov a Temelín jsou na tom s autobusovými spoji dobře, můžeme říci, že jezdí skoro každou hodinu. Modrá Hůrka je na tom s časy spojů moc dobře, sice jich jede méně, ale jezdí příhodně v otevírací době NZDM Bongo. Slavětice, Bohunice a Všeteč je na tom podobně, mají dobré spojení. Zatímco Všemyšlice a Žimutice mají málo spojů, jedou časech, kdy by bylo obtížné pro klienty NZDM navštěvovat toto zařízení. Mohu říci, že Všemyšlice a Žimutice jsou na tom ve spojení do Týna nad Vltavou a z Týna nad Vltavou nejhůře. Ostatní vesnice, respektive děti z těchto vesnic by se bez problému dostaly do NZDM Bongo a dostaly by se i hezky zpět domů.

Vltavotýnsko je druhá nejmenší obec s rozšířenou působností v Jihočeském kraji. V roce 2020 na Vltavotýnsku byla evidována pouze jedna sociální služba, a to osobní asistence. V roce 2021 se služby rozšířily a bylo zde najednou 6 sociálních služeb, ve kterých se objevilo i nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. NZDM Bongo je v plánech sociálních služeb Jihočeského kraje na rok 2022/2024 zařazeno do slabých stránek kvůli nedostatečně financované terénní formě této služby. A proto je také toto

NZDM uvedeno v příležitostech, kde je zmíněna potřeba realizace právě terénní formy nízkoprahových služeb pro děti a mládež na Vltavotýnsku.

Hofbauer (2004) charakterizoval volný čas jako dobu, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem společenských závazků a sociálních rolí podobně jako Hájek et al. (2011), který volný čas popisuje jako část dne, kdy nepracujeme nebo nejsme ve škole. Každý jedinec má zájem o jinou volnočasovou aktivitu, ta se může měnit podle věku, nebo životního stylu. Jak uvádí Kaplánek (2012) funkcí volného času, které vymezil německý pedagog Opaschowski již v roce 1976, je osm (reakce, kompenzace, kontemplace, komunikace, participace, integrace a akulturace). Podle mě hlavní funkce ve volném čase jsou preventivní, sociální, výchovně – vzdělávací a zdravotní stejně jako uvádí Hájek (2011). Jako další důležité funkce volného času považují odpočinek, relaxace, zábavu a rozvoj osobnosti. V NZDM je spousta aktivit, které jedinci mohou vykonávat, je jich tolik, aby si každý mohl najít nějakou aktivitu, která by ho bavila. Může se jednat například o poslouchání hudby, sledování filmů, kreslení a malování, různé turnaje nebo třeba dílny. Děti nejvíce uvedly, že v NZDM Bongo je hlavní náplní hry, malování a kreslení nebo doučování.

Rodina je pro klienty NZDM důležitá, ale většina klientů nemá úplně příznivé vztahy s rodinou. Klienty, které jsem potkala v NZDM měli spoustu problémů, a hlavně s rodinou, proto „utíkali“ do NZDM ať už jenom odreagovat se, napsat si úkoly v klidném prostředí, nebo si jen popovídat s kamarády, nebo se sociálními pracovníky zařízení. Klienti NZDM obvykle tedy pocházejí z rodin problémových. Mezi nejčastější problémy ohrožených rodin patří sociokulturní znevýhodnění rodiny. Rodinu si nevybereš, ale někteří rodiče by se nad sebou měli zamyslet a popřemýšlet, jak se asi cítí jejich děti. Myslím si, že většinou si rodiče prošli něčím podobným a myslí si, že takové chování je normální, a proto se tak chovají i ke svým dětem.

Navrátil et al. (2011) uvádí, že rizikové chování dnešních dětí a mládeže je tak trochu chápáno jako určitý fenomén, který negativně ovlivňuje sociální život, a stává se jedním z hlavních objektů pozornosti společnosti. K rizikovému chování může docházet celý život, ale nejvíce k němu dochází právě v pubescenci, kdy dochází k velkým změnám jak tělesným, tak duševním. Právě skupina pubescentů je nejvíce zastoupenou cílovou skupinou NZDM. V odborných zdrojích jsou uvedeny různé definice rizikového chování. Podobně jako Zemanová et al. (2015) si myslím, že rizikové chování je takové chování jedince, které podporuje nárůst vývojových, zdravotních, nebo psychologických rizik, jak

pro jedince samotného, tak i pro jeho okolí a společnost. Mezi rizikové chování můžeme zařadit třeba závislostní chování, záškoláctví, rasismus nebo vandalismus. Podle Sobotkové et al. (2014) syndrom rizikového chování v dospívání je zneužívání návykových látek, negativní jevy v oblasti psychosociálního vývoje a rizikové chování v oblasti reprodukce. Vliv na toto chování má především rodina a škola. Proto pokud klient chce navštěvovat NZDM musí se řídit pravidly, která jsou jasná a srozumitelná. Za porušení pravidel musí následovat sankce. Sankce mohou být například zákaz využívání některé z nabídky zařízení, dřepy či kliky, nebo zákaz vstupu do zařízení.

Dále bych chtěla zmínit, že v NZDM Bongo se sociální pracovníci dost mění, chápu, že to není chyba pracovníků, nebo vedení, ale je dost velká škoda, že se nenašel někdo, kdo by zde zůstal na stálo. Klienti potřebují znát aspoň v NZDM někoho, na koho se mohou spolehnout. Pak chci zmínit, že dříve jsme se chodili se základní školou podívat do NZDM, abychom věděli, co se tam dělá a také abychom poznali, že tam kdykoliv můžeme zajít i my. V tu dobu bylo NZDM Bongo ještě na Hlineckém sídlišti.

Doba COVID-19 se stala významnou hybatelkou změn v procesu propagace služeb NZDM Bongo, kterou realizovaný výzkum nebyl schopen obsáhnout, z důvodu, že dotazníkové šetření proběhlo v období únor až duben 2021. V rámci analýzy sociálních sítí, kterou jsem realizovala v lednu 2023, jsem zaznamenala založení instagramového účtu. Vzhledem k tomu, že v dotazníku se zaměřuji na aktivity NZDM Bongo, které v době výzkumu probíhaly na Facebooku a v té době měl FB účet více odběratelů než instagramový účet, zaměřila jsem se primárně na analýzu příspěvků na FB účtu NZDM Bongo. Při přípravě výzkumu a podkladu této práce, který proběhl v dubnu 2020, ještě NZDM Bongo nemělo založený IG účet, první instagramový příspěvek je z 5. ledna 2021. Příspěvky jsou dost podobné, jako na facebookových stránkách, jen jsou trochu více rozepsané do více příspěvků, což souvisí i se stylem psaní příspěvků na instagramovém účtu, který je primárně pro příspěvky s fotografiemi. V roce 2021 bylo přidáno 18 příspěvků. Jednalo se o příspěvek o novém domácím mazlíčkovi v NZDM Bongo, příspěvek s radami na téma „*Co mám dělat, když je mi mizerně*“, příspěvek radami na téma „*Jak pracovat s emocemi*“, příspěvku s videem „*Halloween v Bongu*“, příspěvek s tématem „*Hledáme třetího krále na Tří královskou sbírku*“ a příspěvek na téma „*Pravidel petard*“. V roce 2022 pokračují příspěvky opět tematicky, najdeme zde rady na různá témata a také třeba příspěvky ekologického charakteru,

např. „*Jak správně třídit odpad*“. Dále se zde nově objevují příspěvky o změně otevírací doby, nebo zavření NZDM.

9 Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaká je informovanost dětí a mládeže na Vltavotýnsku o službách, které poskytuje NZDM Bongo a zjistit, zda jsou služby poskytované NZDM Bongo dostupné pro všechny potenciální klienty Vltavotýnska. Informovanost dětí a mládeže na Vltavotýnsku je dobrá, můžu říct, že vědí, co se v NZDM Bongo dělá i kdo tam chodí, zároveň vědí i co je náplní programu. Myslím si, že z bakalářské práce vyplývá, že dostupnost je daná i informovaností o tom, kde se NZDM Bongo nachází. Z výzkumu vyplývá, že skoro polovina respondentů ví, kde se NZDM Bongo nachází. Pokud se budeme bavit o dostupnosti časové, tak si myslím, že je dobrá. Dostupnost autobusového spojení pro děti, které nebydlí v Týně nad Vltavou, celkově hodnotím jako velice dobrou, myslím si, že pouze dvě vesnice mají horší spojení.

Výzkum dvě mé hypotézy vyvrátil a jednu potvrdil, lze konstatovat, že informovanost většiny dětí je dostatečná a dopravní dostupnost nemá vliv na návštěvnost NZDM Bongo. Informovanost o místě, kde se nachází dané zařízení je velice důležitá a domnívám se i zásadní. Pokud klient neví, kam má jít je jasné, že nepřijde. Dobrá informovanost klientů o dané službě je pro službu zásadní.

Chtěla bych zmínit, že práce sociálního pracovníka v NZDM je časově náročná. To může být příčinou častější výměny pracovníků, nicméně se domnívám, že by sociální pracovník NZDM měl být někdo stálejší, tím mám na mysli, aby se nestávalo, že po roce nebo po dvou letech odejde. Příčiny proč tomu tak je tato bakalářská práce neřešila. Myslím si však, že klienti potřebují čas na to se otevřít novému sociálnímu pracovníkovi, což může trvat delší dobu. Proto střídání pracovníků NZDM není pro klienty moc dobré.

NZDM je velice důležité zařízení a velkou roli hraje lokalita a její dostupnost. A proto se domnívám, že by se měla velká pozornost věnovat zlepšení informovanosti o službě, a to především její dostupnosti a zlepšení efektivnosti. Myslím si, že v dnešní době by se měli v této službě více používat sociální sítě, a to i například tak, že by se jednalo o online poradnu, kde by si děti mohli promluvit i bez dojíždění. SWOT analýzu, která je v územním plánu ORP Týn nad Vltavou 2022/2024 a dotazníkové šetření o tom, co děti ví o nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež, aby vznikla komparace mezi těmito výsledky. Každá sociální služba typu NZDM by si měla udělat příslušné šetření v dané oblasti. Ze zjištěného šetření by mohlo vyplynout, proč je menší počet klientů. A tím pádem by dané šetření mohlo vést k nápravě a navýšení počtu klientů.

Zde by byla dobrá možnost zvážení terénní forma služby, jak již uvedlo NZDM Bongo ve svých výročních zprávách. Dále si myslím, že informační kanály spravované NZDM Bongo by měly být zpracovány tak, aby reagovaly na aktuální potřeby klientů, a především byly přehledné. Zde by mohla probíhat spolupráci s IT designerem, aby jim pomohla vylepšit jejich komunikaci přes Facebook.

A proto by se do budoucna mohlo uvažovat i o rozšíření této služby na terénní, kdy by v určitý den a čas mohl sociální pracovník vzít služební auto a vyrazit do předem určené vesnice, kde by mohl poskytnout své služby. Dobrým příkladem je terénní program při NZDM Free klub v Pardubicích³. Doporučovala bych aby NZDM Bongo věnovalo pozornost své dostupnosti, aby zvážilo realizaci terénní formy této sociální služby na sídlišti Hlinky a zvážilo ve spolupráci s městem Týn nad Vltavou vhodné umístění tohoto NZDM, i když si uvědomuji, že otázka výše nájmu vhodných prostor může být klíčovou pro umístění tohoto typu zařízení v dané lokalitě. Dopravní spojení se může kdykoli zhoršit a potenciální klienti by nemuseli mít přístup do NZDM Bongo.

Tato práce by mohla být podkladem pro vypracování projektu terénní sociální služby NZDM v ORP Týn nad Vltavou.

---

³ <https://www.skp-centrum.cz/nase-sluzby-a-projekty/terenni-programy/tpfk>

Zdroje

1. BAREŠ, P., 2010. *Vybrané ukazatele o dostupnosti sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením*. [online]. Statistika a analýzy. [cit.2022-011-25]. Dostupné z: [Bares-Pavel-Vybrane-ukazatele-o-dostupnosti-socialnich-sluzeb-pro-seniory-a-osoby-se-zdravotnim-postizenim.-FSP_c.-6-2010.pdf](#)
2. BARTOŇOVÁ, M., ŠÁNDOR, J., 2005. *Nízkoprahové programy pro děti a mládež: Úvod do problematiky*. Bratislava: Nadácia mládeže Slovenska. 136 s. ISBN 80-969348-0-5.
3. ČÁMSKÝ, P. et al., 2011. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha: Portál. 264 s. ISBN 978-80-262-0027-7.
4. DUNCAN, B., et al., 2002. *Childhood Antisocial Behavior and Adolescent Alcohol Use Disorders*, [online] [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: <https://pubs.niaaa.nih.gov/publications/arh26-2/109-115.pdf>
5. DUNOVSKÝ, J. et al., 1999. *Sociální pediatrie, vybrané kapitoly*. Grada Publishing, 279 s. ISBN 80-7169-254-9.
6. DUNOVSKÝ, J., 1986. *Dítě a poruchy rodiny*. Praha: Avicenum, 140 s. ISBN 08-040-86.
7. FISCHER, S., ŠKODA, J., 2014. *Sociální patologie*. Praha: Grada. 232 s. ISBN 978-80-247-5046-0.
8. HÁJEK, B. et al., 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 2. vydání. Praha: Portál. 240 s. ISBN 978-80-262-0030-7.
9. HOFBAUER, B., 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
10. HOLASOVÁ, V., 2014. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. Grada Publishing, a.s. 160 s. ISBN 978-80-247-4315-8.
11. IDOS, © 2020. [online] Vlaky, autobusy, MHD spojení. [cit. 2021-05-31]. Dostupné z: <https://idos.idnes.cz/vlakyautobusymhdvse/spojeni/>
12. JEŘÁBKOVÁ, V., PRŮŠA, L., 2013. *Příspěvek na péči*. Praha: VÚPSV. 155 s. ISBN 978-80-7416-145-2.
13. Jihočeský kraj, © 2022. [online] *Sociální portál jihočeského kraje*. [cit. 2022-11-28]. Dostupné z: <https://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/?sit-socialnich-sluzeb-v-jihoceskem-kraji>

14. KABÍČEK, P., et al., 2014. *Rizikové chování v dospívání*, Praha: Triton. 343s. ISBN 978-80-7387-793-4.
15. KAPLÁNEK, M., 2012. *Čas volnosti – čas výchovy*. Praha: Portál. 176 s. ISBN 978-80-262-0450-3.
16. KAPLÁNEK, M., 2015. *Evropa musí zastavit nenávisť*. [online] Katolický týdeník. [cit. 2020-11-21]. Dostupné z: <https://www.katyd.cz/clanky/prilohy/perspektivy/pedagogika-dona-boska.html>
17. KLÍMA, P., 2004. Pedagogika mimo zdi institucí. In: JEDLIČKA, R., *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, s 355-395 ISBN 80-7312-038-0.
18. KLÍMA, P., 2009. *Kontaktní práce: antologie textů České asociace streetwork*. Česká asociace streetwork, 259 s. ISBN 978-80-254-4001-8.
19. KOZEL, R., et al., 2011. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. Grada Publishing a.s., 304 s. ISBN 9788024772981.
20. MAS Vltava, z. s., 2019. *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ORP Týn nad Vltavou 2020–2022*. [online] Evropská unie [cit. 2022-11-27]. Dostupné z: [strednedoby_plan_rozvoje_socialnich_sluzeb_orp_tyn_nad_vltavou_2020_-_2022.pdf](#)
21. MATOUŠEK, O. et al., 2008. *Metody a řízení sociální práce*. 2. vydání. Praha: Portál. 384 s. ISBN 978-80-262-0213-4.
22. MATOUŠEK, O. et al., 2010. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 2. vydání. Praha: Portál. 352 s. ISBN 978–80-7367-818-0.
23. MATOUŠEK, O. et al., 2013. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál. 576 s. ISBN 978-80-262-0366-7.
24. MATOUŠEK, O., 1993. *Rodina jako institut a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství. 79 s. ISBN 80-901424-7-8.
25. MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., 2011. *Mládež a delikvence*. 3. vydání. Praha: Portál. 344 s. ISBN 978-80-7367-825-8.
26. MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H., 2014. *Hodnocení ohroženého dítěte*. 2. vydání. Praha: Portál. 216 s. ISBN 978-80-262-0522-7.
27. Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce, 2005. [online] Člověk v tísni-společnost při České televizi, o.p.s.. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: https://projekty.osu.cz/metakor/dok/met_prirucka_tsp.pdf

28. MILLER., F. et al., 2010. *Resilience and Vulnerability: Complementary or Conflicting Concepts* [online]. Ecology and Society [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/pdf/26268184.pdf?refreqid=excelsior%3A8702d83aaadefcd78384da88add9062>
29. MPSV., *Metodické doporučení MPSV č. 9/2009 k sociální práci s ohroženou rodinou*, 2009. [online].MPSV.[cit.2020-09-21]. Dostupné z: file:///D:/Metodicke_doporučení_MPSV_c-9.pdf
30. MPSV., *Soubor návrhů pro další legislativní úpravy v tématu plánování, dostupnosti a síťování sociálních služeb ve vztahu k financování sociálních služeb*, 2020. [online].MPSV.[cit.2022-11-26]. Dostupné z: [KA4_Soubor_návrhů_pro_další_legislativní_úpravy_v2.pdf](#)
31. MURDZA, K., 2010. Sociologický výskum. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií. 118 s. ISBN 978-80-86708-91-1.
32. NAVRÁTIL, S., 2001. *Teorie a metody sociální práce*. Marek Zeman, Absolonova 35a, Brno. 165 s. ISBN 80-903070-0-0.
33. NAVRÁTIL, S., MATTIOLI, J., 2011. *Problémové chování dětí a mládeže: Jak mu předcházet, jak ho eliminovat*. Praha: Grada Publishing, a.s. 120 s. ISBN 978-80-247-3672-3.
34. Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo, © 2020. [online] Farní charita Týn nad Vltavou. [cit. 2022-12-08]. Dostupné z:<https://tyn.charita.cz/nizkoprahove-zarizeni-pro-deti-a-mladez-bongo/verejny-zavazek-pro-koho-je-bongo-co-nabizime/>
35. ONDREJKOVIČ, P., et al., 2000. *Sociálna patológia*. Bratislava: Veda. 272 s. ISBN 80-224-0616-3.
36. OPASCHOWSKI, H., 1976. *Pädagogik der Freizeit: Grundlegung für Wissenschaft und Praxis*. Klinkhardt. 287 s. ISBN 978-37-815-0278-9
37. PÁVKOVÁ, J. et al., 2002. *Pedagogika volného času*. 3. vydání. Praha: Portál. 231 s. ISBN 80-7178-711-6.
38. Psychology Today © 2020. *Risky Behavior*. [online] Sussex Publishers, LLC [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/why-cant-i-stop/201606/risky-behavior>
39. Registr poskytovatelů sociálních služeb, © 2022. *Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež*. [online] MPSV [cit. 2022-11-27]. Dostupné z: [Registr_poskytovatelů_sociálních_služeb_-_detail_služby_\(mpsv.cz\)](#)

40. REICHEL, J., 2009. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada Publishing. 192 s. ISBN: 978-80-247-3006-6.
41. SAELESIÁNI DONA BOSCA, © 2020. *Don Bosco*. [online] SDB. [cit. 2020-11-21]. Dostupné z: <https://www.sdb.cz/kdo-jsme/don-bosco/>
42. SOBOTKOVÁ, V. et al., 2014. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Grada Publishing, a.s. 152 s. ISBN 978-80-247-4042-3.
43. Streetwork, © 2020. *Co je streetwork*. [online] Česká asociace streetwork, z.s. [cit. 2020-09-04]. Dostupné z: <https://www.streetwork.cz/stranka/13/co-je-streetwork>
44. Streetwork., 2006. *Standardy kvality sociálních služeb pro NZDM*. [online] Česká asociace streetwork. [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: https://archiv.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=195&fbclid=IwAR3U8H4uDFozUS1f7nOslmBvZhrBYAtQzyBbaE1tyfwZnSTREuETkz6lvF4
45. Streetwork., 2008. *POJMOSLOVÍ Nízkoprahových zařízení pro děti a mládež*. [online] Česká asociace streetwork, o.s. [cit. 2020-09-09]. Dostupné z: https://archiv.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=750&site=cas
46. Study Of The Relationship Between Leisure Time Activities And Assertiveness Levels Of Students Of Abant Izzet Baysal University, 2014. [online] Procedia [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/82351739.pdf>
47. Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce – role sociálního pracovníka, 2014. [online] MPSV. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Smutna.pdf/c7b588dc-251c-67d7-0375-060fc7ff1aa4>
48. ŠAFRÁNKOVÁ, D., 2019. *Pedagogika*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada. 368 s. ISBN 978-80-247-5511-3
49. ŠTEFKOVÁ, I., DOLEJŠ, M., 2016. *Resilience u adolescentů v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež*. Cover illustrations: Univerzita Palackého v Olomouci. 95 s. ISBN 978-80-244-4903-6.
50. VÁGNEROVÁ, M., 2014. *Současná psychologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 816 s. ISBN 978-80-262-0696-5.

51. VOJTOVÁ, V., 2010. *Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti*. Brno: Masarykova univerzita. 330 s. ISBN 80-210-5159-1.
52. Volný čas a prevence u dětí a mládeže, 2002. [online] MŠMT. [cit. 2020-09-02]. Dostupné z:
53. Vyhláška č. 505/2006 Sb., vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, 2006. částka 164, ISSN 1211-1244.
54. WOLFF, J., CROCKETT, L., 2011. *The Role of Deliberative Decision Making, Parenting, and Friends in Adolescent Risk Behaviors*. [online] Springer Science+Business Media, Procedia [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Jennifer_Wolff3/publication/50305194_The_Role_of_Deliberative_Decision_Making_Parenting_and_Friends_in_Adolescent_Risk_Behaviors/links/5cd9c47a299bf14d9594f049/The-Role-of-Deliberative-Decision-Making-Parenting-and-Friends-in-Adolescent-Risk-Behaviors.pdf
55. YMCA., © 2019. *World YMCA*. [online] Světová aliance YMCA [cit. 2021-11-03]. Dostupné z: <https://www.ymca.int/>
56. YMCA., © 2021. *YMCA v České republice*. [online] YMCA [cit. 2021-11-03]. Dostupné z: <http://www.ymca.cz/>
57. YRBSS., 2019. *Adolescent and School Health*. [online] Centers for Disease Control and Prevention. [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/healthyyouth/data/yrbs/index.htm>
58. Zákon č. 108/2006 Sb., *o sociálních službách* (zákon o sociálních službách), 2006. In: Sběrka zákonů České republiky, částka 37, ISSN 1211-1244.
59. ZEMANOVÁ, V., DOLEJŠ, M., 2015. *Životní spokojenost, sebehodnocení a výskyt rizikového chování u klientů nízkoprahových zařízení pro děti a mládež*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 151 s. ISBN 978-80-244-4492-5.

Seznam příloh

Příloha 1 - Procedurální standardy pro NZDM

Příloha 2 - Personální standardy pro NZDM

Příloha 3 - Provozní standardy

Příloha 4 – Analýzy jízdních řádů

Příloha 5 - Dotazník

Seznam tabulek

Tabulka 1 – návratnost dotazníků

Tabulka 2 - Bydliště respondentů a jejich počet

Tabulka 3 - Rozdíl v informovanosti o NZDM Bongo mezi dětmi, které navštěvují školu v Týně nad Vltavou a těmi, které navštěvují jiné školy v regionu Vltavotýnsko.

Tabulka 4 - Vliv místa navštěvující školy na návštěvnost NZDM Bongo

Tabulka 5 - Vliv znalosti umístění NZDM Bongo na jeho návštěvnost Chi-Square Test

Tabulka 6 – Autobusové spojení

Tabulka 7 – Autobusové spojení

Tabulka 8– Autobusové spojení

Tabulka 9– Autobusové spojení

Tabulka 10– Autobusové spojení

Tabulka 11– Autobusové spojení

Tabulka 12– Autobusové spojení

Tabulka 13– Autobusové spojení

Tabulka 14– Autobusové spojení

Tabulka 15– Autobusové spojení

Tabulka 16– Autobusové spojení

Tabulka 17– Autobusové spojení

Tabulka 18– Autobusové spojení

Tabulka 19– Autobusové spojení

Tabulka 20– Autobusové spojení

Tabulka 21– Autobusové spojení

Tabulka 22– Autobusové spojení

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Rozdělení respondentů dle pohlaví

Obrázek 2 - Rozdělení respondentů podle věku

Obrázek 3 - Rozdělení respondentů dle tříd

Obrázek 4 - Rozdělení respondentů dle škol

Obrázek 6 - Rozdělení respondentů dle názoru, co je nízkoprahové zařízení

Obrázek 7 - Rozdělení respondentů dle názoru, kdo chodí do nízkoprahového zařízení

Obrázek 8 - Rozdělení respondentů dle náplně v nízkoprahovém zařízení

Obrázek 9 - Rozdělení respondentů dle umístění nízkoprahového zařízení

Obrázek 10 - Rozdělení respondentů dle vědomí o facebookovém účtu

Obrázek 11 - Rozdělení respondentů dle sledování facebookového účtu

Obrázek 12 - Rozdělení respondentů podle poslání zprávy na Facebook NZDM Bongo

Obrázek 13 - Rozdělení respondentů podle návštěvy NZDM Bongo

Obrázek 14 - Rozdělení respondentů dle pravidelnosti návštěv NZDM Bongo

Obrázek 15 - Rozdělení respondentů dle názoru na služby NZDM Bongo

Obrázek 16 - Rozdělení respondentů dle názoru na princip nízkoprahovosti

Obrázek 16 - Rozdělení respondentů dle názoru na princip nízkoprahovosti

Obrázek 18 - Rozdělení respondentů dle délky trvání cesty do školy

Obrázek 19 - Počet klientů v určitý rok

Příloha 1 - Procedurální standardy pro NZDM

Standard č.	Popis
1.	cíle a způsoby poskytování sociálních služeb,
2.	ochrana práv uživatelů sociálních služeb – zařízení musí respektovat základní lidská práva a další nároky vyplývající z obecně platných závazných norem a pravidel občanského soužití,
3.	jednání se zájemcem o sociální službu před uzavření dohody, je také seznámen s podmínkami poskytovaných služeb, zjišťuje se, co zájemce od služby očekává a postupně se domlouvají se sociálním pracovníkem na tom, jak sociální služba bude uskutečněna, aby dosáhli cíle,
4.	dohoda o poskytnutí sociální služby – sociální služby jsou poskytovány až na základě uzavřené dohody o poskytnutí služby, dohoda vymezí podstatná hlediska a osobní cíle, které sociální služba má naplnit, plánování a průběh poskytování sociálních služeb,
5.	osobní údaje – shromažďují se takové údaje o uživatelích, které umožňují poskytovat bezpečné,
6.	odborné a kvalitní sociální služby,
7.	stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování sociálních služeb,
8.	návaznost na další zdroje – zařízení podporuje uživatele v užívání obvyklých sociálních služeb, které jsou veřejné, ale taky podporuje uživatele ve využívání vlastních zdrojů, jako je například rodina, přátelé a tím se snaží zabránit závislosti na sociální službu.

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle Zákona č. 108/2006 Sb. v platném znění a Streetwork (2006).

Příloha 2 - Personální standardy pro NZDM

Standard č.	Popis
1.	personální zajištění sociálních služeb – jedná se o strukturu, počet pracovníků, vzdělání pracovníků a jejich dovednosti, pro nové pracovníky má zařízení zajištěno školení,
2.	pracovní podmínky a řízení poskytovaných sociálních služeb,
3.	procesní rozvoj pracovníků a pracovních týmů – zařízení obstarává pracovní rozvoj pracovních týmů a jednotlivých pracovníků.

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle Zákona č. 108/2006 Sb. v platném znění a Streetwork (2006).

Příloha 3 - Provozní standardy

Standard č.	Popis
1.	místní a časovou dostupnost sociální služby,
2.	informovanost o sociální službě – zařízení zpřístupňuje veřejnosti informace o poskytovaných sociálních službách (poslání, cíle, principy, cílovou skupinu), aby usnadnili orientaci pro zájemce o službu,
3.	prostředí a podmínky pro poskytování sociálních služeb – musí odpovídat kapacitě, charakteru služby a potřebám uživatelů,
4.	nouzové a havarijní situace,
5.	zajištění kvality sociálních služeb,
6.	ekonomika – každé zařízení má plán pro zajištění finančních zdrojů pro poskytované sociální služby

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle Zákona č. 108/2006 Sb. v platném znění a Streetwork (2006).

Příloha 4 – Autobusová spojení

Tabulka 6 **Autobusové spojení**

Bečice		➔	Týn nad Vltavou		Týn nad Vltavou		➔	Bečice	
13:17		➔	13:35		13:15		➔	13:35	
15:43 ⁴	15:49 ⁵	➔	15:55 ²	16:00 ³	14:50 ²	15:49 ³	➔	15:03 ²	16:00 ³
16:27		➔	16:40		16:45 ²	16:25 ³	➔	16:56 ²	16:40 ³

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

Tabulka 7 **Autobusové spojení**

Čenkov u Bechyně		➔	Týn nad Vltavou		Týn nad Vltavou		➔	Čenkov u Bechyně	
14:17		➔	14:30		15:30		➔	15:42	
16:16 ²	16:06 ³	➔	16:30 ²	16:20 ³					

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

Tabulka 8 **Autobusové spojení**

Dobšice		➔	Týn nad Vltavou		Týn nad Vltavou		➔	Dobšice	
13:19		➔	13:35		14:50		➔	15:01	
15:45 ²	15:51	➔	15:55 ²	16:00 ³	15:00		➔	15:16	
16:29		➔	16:40		16:45		➔	16:54	
					17:05		➔	17:20	

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

⁴ Údaje za rok 2021

⁵ Údaje za rok 2022

Tabulka 9 **Autobusové spojení**

Dolní Bukovsko		➔	Týn nad Vltavou		Týn nad Vltavou	➔	Dolní Bukovsko
12:38		➔	13:35		14:50	➔	15:40
15:28 ⁶	15:36 ⁷	➔	15:55 ⁴	16:00 ⁵	14:50	➔	15:40
15:50		➔	16:40		16:45	➔	17:13
					17:05	➔	17:55

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

Tabulka 10 **Autobusové spojení**

Dražič	➔	Týn nad Vltavou		➔	Dražič
13:02	➔	13:35		➔	15:25
13:58	➔	14:13		➔	16:31
15:43	➔	16:15		➔	16:59
				➔	17:20

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

⁶ Údaje z roku 2021

⁷ Údaje z roku 2022

Tabulka 11 **Autobusové spojení**

Hartmanice	➔	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou	➔	Hartmanice
12:47	➔	13:35	14:50	➔	15:30
15:58	➔	16:40	16:45	➔	17:20
			17:05	➔	17:40

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

Tabulka 12 **Autobusové spojení**

Horní Kněžeklady	➔	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou	➔	Horní Kněžeklady
13:00	➔	13:35	14:50	➔	15:16
13:24	➔	13:40	15:00	➔	15:22
15:37 ⁸ 15:44 ⁹	➔	15:55 ⁶ 16:00 ⁷	16:45	➔	17:01
15:57	➔	16:15	17:05	➔	17:26
16:11	➔	16:40	17:10	➔	17:20

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

⁸ Údaje z roku 2021

⁹ Údaje z roku 2022

Tabulka 13 **Autobusové spojení**

Hosty	➔	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou	➔	Hosty
13:22	➔	13:35	14:55	➔	15:07
16:03	➔	16:15	16:50	➔	17:01
			18:35	➔	18:46

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

Tabulka 14 **Autobusové spojení**

Chrást'any	➔	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou	➔	Chrást'any
13:05	➔	13:35	14:55	➔	15:23
14:00	➔	14:13	16:13	➔	16:30
15:46	➔	16:15	16:40	➔	16:57
			16:50	➔	17:15
			18:35	➔	19:02

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

Tabulka 15 **Autobusové spojení**

Modrá Hůrka		➔	Týn nad Vltavou		Týn nad Vltavou	➔	Modrá Hůrka
12:57		➔	13:35		14:50	➔	15:19
15:36 ¹⁰	15:43 ¹¹	➔	15:55 ⁸	16:00 ⁹	16:45	➔	17:02
16:08		➔	16:40		17:05	➔	17:29

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

Tabulka 16 **Autobusové spojení**

Temelín	➔	Týn nad Vltavou		➔	Temelín
11:42	➔	12:00	13:45	➔	13:55
13:21	➔	13:30	14:45	➔	14:53
14:05	➔	14:25	14:50	➔	15:08
15:13	➔	15:25	16:45	➔	17:01
16:10	➔	16:20	16:50	➔	17:05
16:11	➔	16:25	18:40	➔	18:56

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

¹⁰ Údaje z roku 2021

¹¹ Údaje z roku 2022

Tabulka 17 **Autobusové spojení**

Všemyslice	➔	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou		➔	Všemyslice	
11:47	➔	12:00	14:55 ¹²	14:50 ¹³	➔	15:10 ¹⁰	15:03 ¹¹
14:12	➔	14:25	18:40		➔	18:51	
17:32	➔	17:45					

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

Tabulka 18 **Autobusové spojení**

Neznašov	➔	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou	➔	Neznašov
11:50	➔	12:00	14:50	➔	14:59
13:37	➔	13:45	15:35	➔	15:43
15:20	➔	15:28	16:30	➔	16:40
16:12	➔	16:20	18:20	➔	18:27
17:36	➔	17:45			

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

¹² Údaje z roku 2021

¹³ Údaje z roku 2022

Tabulka 19 **Autobusové spojení**

Bohunice	➔	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou		➔	Bohunice	
14:15	➔	14:25	14:55 ¹⁴	14:50 ¹⁵	➔	15:06 ¹²	15:00 ¹³
16:16	➔	16:25	16:45		➔	16:54	
			18:40		➔	18:48	

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

Tabulka 20 **Autobusové spojení**

Všeteč	➔	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou	➔	Všeteč
11:32	➔	11:50	14:50	➔	15:08
13:27	➔	13:45	15:35	➔	15:52
15:10	➔	15:28	16:30	➔	16:51
16:02	➔	16:20	18:20	➔	18:36
17:27	➔	17:45			

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

¹⁴ Údaje z roku 2021

¹⁵ Údaje z roku 2022

Tabulka 21 **Autobusové spojení**

Slavětice	➔	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou	➔	Slavětice
11:37	➔	11:50	14:50	➔	15:03
13:31	➔	13:45	15:35	➔	15:47
15:15	➔	15:28	16:30	➔	16:46
16:07	➔	16:20	18:20	➔	18:31
17:32	➔	17:45			

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

Tabulka 22 **Autobusové spojení**

Žimutice	➔	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou	➔	Žimutice
13:08	➔	13:35	14:50	➔	15:11
15:41 ¹⁶ 15:47 ¹⁷	➔	15:55 ¹⁴ 16:00 ¹⁵	16:45	➔	16:59
16:17	➔	16:40			

Zdroj: Upraveno autorkou (2021) dle IDOS.cz.

¹⁶ Údaje z roku 2021

¹⁷ Údaje z roku 2022

Příloha 5 - Dotazník

Ahoj, jmenuji se Lucie Hrehová, jsem studentka Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, studijního programu sociální politika. Chtěla bych tě požádat o vyplnění mého dotazníku k bakalářské práci, jejíž téma je: Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež na Vltavotýnsku. Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely mé bakalářské práce a jsou zcela anonymní.

1. Pohlaví

- a) Jsem muž
- b) Jsem žena
- c) Jiné .....

2. Věk

- a) 12 let
- b) 13 let
- c) 14 let
- d) 15 let
- e) 16 let

3. Do jaké třídy chodíš?

- a) 6. třída (prima)
- b) 7. třída (sekunda)
- c) 8. třída (tercie)
- d) 9. třída (kvarta)

4. Do jaké školy chodíš?

- a) Gymnázium Týn nad Vltavou
- b) ZŠ Týn nad Vltavou Malá strana
- c) ZŠ Týn nad Vltavou Hlinecká
- d) ZŠ Chrášťany
- e) ZŠ Dolní Bukovsko

5. Kde bydlíš?

- a) Bečice
- b) Čenkov u Bechyně
- c) Dobšice
- d) Dolní Bukovsko
- e) Dražič
- f) Hartmanice
- g) Horní Hůrka
- h) Hosty
- i) Chrást'any
- j) Temelín
- k) Týn nad Vltavou
- l) Všemyslice (Neznašov, Bohunice, Všeteč, Slavětice)
- m) Žimutice
- n) Jiné .....

6. Co je podle tebe nízkoprahové zařízení?

- a) Je místo pro bezdomovce
- b) Je místo kam se chodí bezplatně, je anonymní a je snadno dostupné
- c) Je místo, kam chodí pouze děti a mládež, která má nějaký problém
- d) Je místo kam nikdo nechodí
- e) Je místo kde se schází důchodci
- f) Je místo pro děti bez domova
- g) Je místo pro výdej jídla potřebným
- h) Je místo, kde se odkládají novorozenci
- i) Je místo pro lidi s mentální poruchou
- j) Nevím
- k) Jiné .....

7. Kdo si myslíš, že může přijít do nízkoprahového zařízení?
- a) Všichni
  - b) Senioři
  - c) Děti a mládež
  - d) Matky samoživitelky
  - e) Nevím
8. Co je náplní programu v nízkoprahovém zařízení? (výběr z více možností)
- a) Spaní
  - b) Týrání dětí
  - c) Doučování
  - d) Sport
  - e) Hry
  - f) Pití alkoholu
  - g) Uklízení
  - h) Malování a kreslení
  - i) Šikana
  - j) Preventivní přednášky
  - k) Volná zábava
  - l) Rozdat jídlo
  - m) Poskytnout zázemí
9. Víš, kde je nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo?
- a) V Týně nad Vltavou na Hlinkách
  - b) V Týně nad Vltavou na náměstí
  - c) V Týně nad Vltavou u starého mostu
  - d) V Týně nad Vltavou v městském domě dětí a mládeže
  - e) V Týně nad Vltavou v Sokolovně
  - f) Jiné .....

10. Víš, že má nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo založený facebookový účet?
- a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím
11. Sleduješ nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo na Facebooku?
- a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím
12. Už jsi někdy napsal/a zprávu nízkoprahovému zařízení pro děti a mládež Bongo na facebookových stránkách?
- a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím
13. Navštívil/a si někdy nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo?
- a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím
14. Navštěvuješ pravidelně nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo?
- a) Ano
  - b) Ne
  - c) Chodím tam jen občas
  - d) Nikdy jsem tam nebyl/a
15. Jaký máš názor na služby nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Bongo?
- a) Jsou potřebné
  - b) Jsou zbytečné
  - c) Nevím, co se tam dělá
  - d) Nejsem si jist/á
  - e) Je mi to jedno

16. Co je podle tebe princip nízkoprahovosti? (výběr z více možností)

- a) snadná dostupnost pro všechny
- b) musím zaplatit vstup
- c) můžu odejít a přijít kdy chci
- d) nemůžu odejít kdykoliv
- e) musím dělat přesně, co mi řeknou
- f) můžu přijít a jen tam sedět
- g) musím se svěřovat
- h) musím říct jméno
- i) můžu zůstat v anonymitě
- j) jiné .....

17. Jak se dopravuješ do školy?

- a) Vozí mě rodiče
- b) Vozí mě příbuzní
- c) Jezdím autobusem
- d) Jezdím na kole
- e) Jezdím vlakem
- f) Chodím pěšky
- g) Jiné .....

18. Jak dlouho trvá tvá cesta do školy (odhadem)?

- a) Asi 5 minut
- b) Okolo 10 minut
- c) 20 minut
- d) 30 minut
- e) Jiné .....